

TILINPÄÄTÖS 2024

HSLH 11.3.2025

Yhtymäkokous 27.5.2025

HSL Helsingin seudun liikenne
Opastinsilta 6 A
PL 100, 00077 HSL
puhelin (09) 4766 4444
www.hsl.fi

Lisätietoja: Jussi Saarinen, johtaja
Maarit Hauskamaa, yksikön päällikkö

Copyright: Graafit ja muut kuvat: HSL

SISÄLLYSLUETTELO

1	TOIMINTAKERTOMUS	3
1.1	Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	3
1.1.1	<i>Toimitusjohtajan katsaus</i>	3
1.1.2	<i>Kuntayhtymän hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset</i>	5
1.1.3	<i>Toimintaympäristö</i>	7
1.1.4	<i>Henkilöstö</i>	11
1.1.5	<i>Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä</i>	12
1.1.6	<i>Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista</i>	13
1.1.7	<i>Muut ei –taloudelliset asiat</i>	16
1.2	Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.....	17
1.3	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus.....	20
1.3.1	<i>Tilikauden tuloksen muodostuminen</i>	20
1.3.2	<i>Toiminnan rahoitus</i>	21
1.4	Rahoitusasema ja sen muutokset.....	23
1.5	Kokonaistulot ja –menot	25
1.6	Tilikauden tuloksen käsittely	26
2	TALOUSARVION TOTEUTUMISVERTAILUT	27
2.1	Strategisten tulostavoitteiden toteutuminen	27
2.1.1	<i>Kohti päästötöntä joukkoliikennettä</i>	27
2.1.2	<i>Joukkoliikenteen käyttö ennätyslukemissa</i>	29
2.1.3	<i>Kustannustehokas joukkoliikenne</i>	31
2.1.4	<i>Tasapainoinen talous</i>	32
2.2	Sitovat erät	33
2.3	Tuloslaskelmaosan toteutuminen	34
2.3.1	<i>Toimintatuotot</i>	35
2.3.2	<i>Toimintakulut</i>	37
2.3.3	<i>Rahoitustuotot ja -kulut</i>	42
2.3.4	<i>Poistot</i>	42
2.3.5	<i>Tilikauden tulos</i>	42
2.4	Investointien toteutuminen	43
2.5	Rahoitusosan toteutuminen	44
3	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	45
3.1	Tuloslaskelma	45

3.2	Rahoituslaskelma	46
3.3	Tase	47
3.4	Kuntaosuudet jakoperusteiden mukaan	49
4	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	50
4.1	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	50
4.2	Tuloslaskelman liitetiedot.....	51
4.2.1	<i>Joukkoliikenteen lipputulot ja palveluostot</i>	51
4.2.2	<i>Tuloksen muodostuminen tulosalueittain</i>	53
4.2.3	<i>Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta</i>	54
4.3	Taseen liitetiedot.....	55
4.3.1	<i>Taseen vastaavia koskevat liitetiedot</i>	55
4.3.2	<i>Taseen vastattavia koskevat liitetiedot</i>	57
4.4	Vastuut ja vakuudet	60
4.5	Henkilöstöä, luottamushenkilömaksuja ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot	61
4.6	Tunnuslukujen laskentakaavat.....	63
4.7	Kuntaosuuksien jakoperusteet	64
5	ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	67

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Toimitusjohtajan katsaus

Vuotta 2024 värittivät poikkeuksellisen mittavat työmaat eri puolilla pääkaupunkiseutua. Metroliikenne Helsingin ytimessä keskeytyi kesän ajaksi Rautatien metroaseman peruskorjauksen vuoksi. Myös useat raitiovaunut, lähijunat ja bussit joutuivat poikkeusreiteille työmaiden vuoksi. Kevään lakoilla ja haastavilla keliolosuhteilla oli myös huomattava negatiivinen vaikutus alkuvuoden nousijamääriin. Elokuussa pääsimme juhlistamaan kokonaan uuden Pasilan ja Kalasataman välillä liikennöivän raitiolinjan 13 avautumista.

Vuosi päättyi HSL:n osalta sekä hyviin että huonoihin signaaleihin. Syyskuussa tehdyssä NPS-mittauksessa HSL:n asiakkaiden suositteluindeksi eli NPS nousi ennätysellisen korkeaan lukuun 40. Se oli HSL:n mittaushistorian korkein arvo ja vastasi erinomaista tulosta. Joulukuun NPS-luku eli suositteluindeksi oli 38, mikä vastasi hyvää tulosta. Suosittelijoiden osuus kaikista vastaajista oli 52 % ja arvostelijoiden osuus 14 %. NPS-luku pysyi koko vuoden ennätysellisen vakaana – suositteluindeksi vaihteli viime vuonna välillä 37-40. Matkustajamäärien kasvu hidastui edellisvuodesta, päättyen 17 miljoonan kasvuun edellisvuodesta ja nousujen määrä oli 361 miljoonaa. Viiden prosentin kasvu oli siis vahvempaa kuin koronaa edeltävinä vuosina, mutta joukkoliikenteen käyttö koronan jälkeisenä aikana on saavuttanut jonkinlaisen uuden normaalin. Syyskuussa 2023 tehty laaja liikkumistutkimus osoitti, että HSL alueella liikutaan arkipäivisin noin 10 % vähemmän verrattuna koronaa edeltävään aikaan. HSL-alueella on tietotyöntekijöitä noin puolet työikäisistä, ja he tekevät keskimäärin puolet ajasta etätöitä. Strateginen kasvutavoite 400 miljoonaa nousua vuodelle 2025 ei toteudu etätöiden vuoksi. Lipputulot jäivät myös hieman talousarvion tavoitteesta ja olivat 372,2 miljoonaa euroa.

Ilmastotavoitteissa ilahduttavaa kehitystä on tapahtunut bussiliikenteen sähköistymisessä. Busseitamme jo 42 % kulkee sähköllä. Sähköisen raideliikenteen ohella bussien määrällä, runsaat 500 bussia, on tuntuva vaikutus joukkoliikenteen lähi- ja kasvihuonepäästöihin. Bussiliikennöitsijät ovat olleet bussihankinnoissa aloitteellisia, ja toisaalta olemme pystyneet ohjaamaan hyvää kehitystä hankintakriteeristöämme tiukentamalla. Vaadimme nykyisellään, että sähkö on Pohjoismaissa tuotettua fossiilitonta sähköä.

HSL:n talouden näkymät ovat vaikeita lähivuosina, vaikka matkustajamäärämme ovat kasvusuunnassa. Myös toimintakulut ovat kasvaneet merkittävästi. Menojamme kasvattavat operointikustannusten nousu sekä kunnille joukkoliikenneinfrastruktuurista maksettavien käyttökorvausten kasvu. Liikenteen operointikustannuksia kasvattavat erityisesti raitioliikenteen varikkokustannukset, raitiolinja 13 sekä pikaratikka 15. Operoinnin kustannustehokkuus on saavuttanut koronaa edeltävän tason, jos huomioidaan yleinen inflaatio elinkustannusindeksin avulla. Infrakorvausten osuuden menoistamme arvioidaan kiipeävän vuonna 2025 ennätysellisen korkeisiin lukemiin, 236 miljoonaa euroon, ja summa kasvaa tulevina vuosina entisestään. HSL:n perustamisvuonna 2010 infrakorvaukset olivat runsaat 59 miljoonaa euroon. Infrakustannukset muodostivat tilikaudella jo 25 % osuuden kaikista toimintakustannuksistamme.

Joukkoliikenteellä on niin merkittävä rooli Helsingin seudun elinvoimaisuuden ja liikkumisen kannalta, että pyrkimyksemme on taloudellisista haasteista huolimatta tehdä entistä houkuttelevampaa joukkoliikennettä kustannustehokkaasti.

Vuosi 2025 on nykyisen strategiakautemme (2022–2025) viimeinen vuosi, ja uuden strategian työstö on jo käynnistynyt. Matkustajamäärissä tavoittelemme 384 miljoonaa nousua vuonna 2025. Pyrimme kasvattamaan nousijamääriämme kohdennetuilla, asiakasymmärrykseen perustuvilla kasvutoimenpiteillä hinnoitteluun, markkinointiin, personoituihin palveluihin ja parannuksilla palvelutason ja asiakaskokemukseen. Kehitämme myös digitaalisia palveluitamme ja haemme kasvua muun muassa lähimaksusta ja muista uusista lipputuotteista.

Korotimme lippujen hintoja vuodenvaihteessa 2025 keskimäärin kahdeksan prosenttia, vaikka painetta kustannusten kattamiseksi olisi vielä korkeampiin korotuksiin. Henkilökuljetusten arvonlisäverokannan kasvun aiheuttama tarve hinnan korotukselle on tästä korotuksesta 6 %-yksikköä. Tällä korotuksella pystymme arviomme mukaan pitämään joukkoliikenteen edelleen kilpailukykyisenä. Myös liikenteen osalta palvelua on kohdistettava tulevaisuudessa entistä enemmän sinne, missä joukkoliikenteelle on käyttöä ja kysyntää.

Vuoteen 2024 mahtui myös kaksi muutosta HSL:n hallituksessa ja johdossa. HSL:n hallituksen puheenjohtaja Matias Pajula pyysi eroa tehtävästään syksyllä, koska tuli valituksi Helsingin kaupunginhallituksen jäseneksi. Yhtymäkokous valitsi hallituksen uudeksi puheenjohtajaksi helsinkiläisen kokoomuspoliitikko Nina Suomalaisen.

Allekirjoittanut valittiin 13. helmikuuta toimitusjohtajan viransijaiseksi toimitusjohtaja Mika Nykäsen virkavapaan ajaksi kevääseen 2027 asti. Ensimmäisenä vuotenani HSL:n johdossa olen saanut tavata laajaa joukkoa HSL:n sidosryhmiä ja käynnistänyt omistajien kanssa uuden strategiakauden valmistelemisen. Olemme HSL:n johtoryhmän kanssa parantaneet OKR tavoitejohtamisen avulla strategian toimeenpanokykyämme. Saimme syyskuussa 2024 Great Place to Work sertifiointin, joten olemme matkalla kohti Suomen parhaita työpaikkoja. Lisäksi olemme käynnistäneet HSL:n kehitystoimintaan liittyvien toimintamallien ja prosessien uudistamisen, jotta pystymme tulevaisuudessa saamaan aikaan ripeästi ja kustannustehokkaasti uusia palveluja asiakkaidemme muuttuviin matkustustarpeisiin.

Yhteistyössä teidän kanssanne kaikki on mahdollista!

Vesa Silfver
vs. Toimitusjohtaja

1.1.2 Kuntayhtymän hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kuntayhtymä toimii pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta annetun lain (829/2009) 3 §:ssä tarkoitettuna kuntayhtymänä perussopimuksessa mainitulla tavalla. Kuntayhtymä toimii Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o: 1370/2007 ja joukkoliikennelain (869/2009) mukaisena toimivaltaisena viranomaisena ja hoitaa muut viranomaistehtävät sen mukaan kuin asiasta on erikseen säädetty.

Kuntayhtymän perustajakuntia ovat Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Kerava ja Kirkkonummi. Kuntayhtymän yhdeksän jäsenkuntaa ovat Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi, Sipoo, Siuntio ja Tuusula. Perussopimuksen mukaan HSL voi laajentua kattamaan Helsingin seudun 14 kuntaa ja HSL vastaa liikennejärjestelmäsuunnittelusta näiden 14 kunnan alueella. Tilikaudella kuntayhtymään ei liittynyt uusia jäsenkuntia.

Kuntayhtymää johdetaan hyväksytyin strategian, sen arvojen ja päämäärien mukaisesti siten, että organisaatiolla on selkeät vastuut ja toimivallat. Toimintatapa perustuu tilaaja-tuottajamalliin. Kuntayhtymä on kiinteässä yhteistyössä jäsenkuntiensa ja valtionhallinnon joukkoliikenteestä vastaavien tahojen kanssa.

Kuntayhtymän toimielimiä ovat yhtymäkokous, hallitus ja tarkastuslautakunta. Kuntayhtymän johtavia viranhaltijoita ovat toimitusjohtaja ja hallituksen määrittelemien toiminnallisten kokonaisuuksien johtajat.

Kuntayhtymän hallituspaikkojen kuntajako 31.12.2024 oli seuraava:

Helsinki	7
Espoo	3
Vantaa	3
Kirkkonummi	1
paikkoja yhteensä	14

Kuntayhtymän hallituksen poliittiset voimasuhteet 31.12.2024 olivat seuraavat:

Kansallinen kokoomus (Kok.)	5
Vihreä Liitto (Vihr.)	3
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (SDP)	2
Perussuomalaiset (PerusS)	2
Vasemmistoliitto (Vas.)	1
Ruotsalainen kansanpuolue (RKP)	1
paikkoja yhteensä	14

HSL:n hallitus 1.1.-31.12.2024

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Matias Pajula (Kok./H), pj. 1.1.-29.10.2024 Nina Suomalainen (Kok./H), pj. 30.10-31.12.2024	Sirpa Asko-Seljavaara (Kok./H)
Pekka Sauri (Vihr./H), vpj.	Jessica Karhu (Vihr./H)
Saara Brax (Kok./Ki)	Lilli Salmi (Kok./T)
Sanna Hämäläinen (Kok./H) 1.1.-29.10.2024 Tarik Ahsanullah, (Kok./H), 30.10.-31.12.2024	Tarik Ahsanullah, (Kok./H) 1.1.-29.10.2024 Sanna Hämäläinen (Kok./H), 30.10.-31.12.2024
Anssi, Aura (Kok./V)	Kauko Passi (Kok./Ke)
Mia Laiho (Kok./E)	Kimmo Oila (Kok./E)
Heli Halava (Vihr./E)	Birjulin Yuri (Vihr./H) 1.1.-26.11.2024 Otto Lehtipuu (Vihr./H) 27.11.-31.12.2024
Sirpa Kauppinen (Vihr./V)	Tuure Savuoja (Vihr./V)
Maria Rajala (SDP/E)	Pertti Myller (SDP/E)
Jaana Ylitalo (SDP/H)	Pekka Nieminen (SDP/V)
Björn Månsson (RKP/H)	Nina af Hällström (RKP/E)
Elina Kauppila (Vas./H)	Ilpo Haaja (Vas./H)
Sampsa Rydman (PerusS/H)	Reetta Angelvo-Riipinen (PerusS/H)
Pasi Liukkonen (PerusS/V)	Teija Makkonen (PerusS/H)

HSL:n tarkastuslautakunta 1.1.-31.12.2024

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Ilkka Malmivaara (Kok./V) pj.	Sari Paukku-Sani (Kok./V)
Auli Ülke (Vihr./E) , vpj.	Sakari Kouti (Vihr./E)
Petteri Auvinen (SDP/H)	Susanna Kallama (SDP/H)
Laura Korpinen (PerusS/H)	Erkki Karinoja (PerusS/H)
Janne Vikman (Kok./H)	Dalena Bui (Kok./H)

Asiantuntijat

Asiantuntija	Asiantuntija varajäsen
Apulaispormestari Anni Sinnemäki, Helsinki	Toimialajohtaja Ville Lehmuskoski Maankäyttöjohtaja Rikhard Manninen
Kaupunginjohtaja Jukka Mäkelä, Espoo	Teknisen toimen johtaja Olli Isotalo
Apulaiskaupunginjohtaja Tero Anttila, Vantaa	Suunnittelupäällikkö Markus Holm
Kunnanjohtaja Virpi Sailas, Kirkkonummi	Yhdyskuntatekniikan johtaja Anna-Kaisa Kauppinen
Pormestari Kalle Ikkela, Tuusula	Kunnanvaltuuston puheenjohtaja Arto Lindberg
Kaupunginjohtaja Kirsi Rontu, Kerava	Liikenneinsinööri Erkki Vähätörmä
Kunnanjohtaja Mikael Grannas, Sipoo	
Kaupunginjohtaja Christoffer Masar, Kauniainen	Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju
Kunnanjohtaja Juha-Pekka Isotupa, Siuntio	

H (Helsinki)
 E (Espoo)
 V (Vantaa)
 Ka (Kauniainen)
 Ke (Kerava)
 Ki (Kirkkonummi)
 Si (Sipoo)
 T (Tuusula)

Organisaatio

Toimitusjohtaja johtaa hallituksen alaisena kuntayhtymän hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa sekä vastaa asioiden valmistelusta hallituksen käsiteltäväksi. HSL:ää johti vs. toimitusjohtaja Vesa Silfver, jonka alaisuudessa toimi tilikauden päättyessä kuusi tulosaluetta: Hallinto, Ihmiset ja kulttuuri, Liikenne, Markkinat, Teknologia sekä Asiakaspalvelu, viestintä ja vastuullisuus.

Kuva 1. HSL:n organisaatio 31.12.2024

1.1.3 Toimintaympäristö

Makrotalouden kehitys

Erinäiset kriisit ja niihin reagoiminen ovat määrittäneet 2020-luvun alkua. Vuosi 2024 ei tuottanut järjestyttäviä lyhyen aikavälin globaaleja shokkeja, mutta poliittisine tapahtumineen se voi pidemmällä aikavälillä osoittautua merkittäväksi osaksi maailmanpoliittista vedenjakajaa. Lisääntyvät tulit, protektionismi ja geopolitiiseen arvaamattomuuteen varautuminen kasvattavat inflaatiopaineita ja heikentävät kansantalouksien kasvupotentiaalia. Myös tekoälykehityksen tuottama teknologinen buumi jatkoi vuonna 2024 voittokulkuaan ja heijastuu enenevässä määrin myös työelämään.

Euroopan talouden heikkeneminen edisti inflaation hidastumista entisestään, mikä on kääntänyt eurokorot laskuun ja erkanemaan Yhdysvalloista. Palvelut ovat kannatelleet eurotaloutta, mutta toisaalta rajoittaneet koronlaskuja pohjainflaation kautta. Silti Euribor-korot ovat laskeneet edellisvuoden huipustaan jo noin 1,5 prosenttiyksikköä. Teollisuuden ongelmat ovat paikoin syviä. Euron heikkeneminen suhteessa dollariin hillitsee inflaation vaimenemista ja koronlaskuja.

Vuoden 2024 aikana Suomen bruttokansantuote (BKT) kääntyi hienoiseen nousuun, mutta vuositasolla sen odotetaan jääneen 0,3 prosenttia pienemmäksi kuin edellisvuonna. Suomen talouskehitys on ollut heikosti kasvaneen Euroopan heikoimpien joukossa jo vuosia. Viime vuosina positiivista

talouskehitystä ovat haitanneet monia euromaita suurempi korkoherkkyys ja keskeisten pohjois- ja keskieurooppalaisten talouksien heikkous yhdessä Venäjän kauppasiteiden katkomisen myötä. Vuonna 2024 julkisyhteisöjen alijäämän on arvioitu olleen 4,2 prosenttia suhteessa BKT:hen. Heikko suhdanne ja rakenteelliset ongelmat näkyvät julkisessa taloudessa monin tavoin.

Alkuvuotta 2024 värittivät lukuisat työtaistelut, jotka osuivat merkittävästi myös HSL:n järjestämään joukkoliikenteeseen. Inflaatioshokin hiivuttua palkat ovat alkaneet nousta hintoja enemmän, mutta työmarkkinaosapuolten toisistaan huomattavastikin poikkeavien näkemysten myötä uudet lakkoalot ovat mahdollisia. Eurokorkojen aleneminen alkaa joka tapauksessa piristää taloutta.

Viime vuosina koeteltu kuluttajien luottamus on toipunut hienoisesti heikoimmasta tilastaan, mutta on edelleen heikolla tasolla. Sosiaaliturvaleikkausten ja työttömyyden kasvun myötä monet kotitaloudet ovat edelleen taloudellisesti kovilla. Vähemmän tarpeellisista menoista säästetään myös vakavaisempien kotitalouksien osalta. Etenkin suurempien hankintojen osalta ollaan käynnistyneestä korkotason alenemisesta huolimatta varovaisia ja varautumisen on säästämistä muodossa koholla. Digitaalisten palveluiden jatkuvan kehittymisen myötä aikaa vietetään aiempaa enemmän kotona ja liikkumisen eriytyminen ajan- ja rahankäytön, tarpeiden ja mieltymysten perusteella uhkaa voimistua.

Julkisen talouden mittavien alijäämien myötä on ymmärrettävää, että taloudellisen kestävyyskysymykset korostuvat yhdessä turvallisuuden ja huoltovarmuuden kanssa. Markkinat rankaisevat kestävämmästä taloudenpidosta. Työllisyyden heikkeneminen on iskenyt merkittäväällä tavalla myös [soteuudistuksen myötä aiempaa vahvemmin elinvoimaan keskittyvien] kuntien talouteen.

Väestö ja työllisyys

Väestökehityksen osalta Suomi on jatkanut heikkenevän syntyvyyden ja ripeän ikääntymisen ylikansallisen kehityksen kärkijoukoissa. Kuolleisuus on kuitenkin vähentynyt pandemiasta ja sen jälkiaalloista. Tuoreet väestöennustukset kuitenkin luovat tulevaisuudenuskkoa, sillä erityisesti suurimmille kaupunkiseuduille kohdistuvan maahanmuuton ennustetaan jatkuvan runsaana.

Suomen talouden rakenteellisten heikkouksien myötä kasvu on vaivaista ja työttömyyden heikkeneminen lisää suhdannekehityksen alasuuntaisia riskejä. Julkinen kysyntä on ollut kasvussa esimerkiksi väestön ikääntymisen myötä, mikä on näkynyt esimerkiksi yksityisen ja julkisen sektorin palkkasummien eriytymisestä jälkimmäiseen kohdistuneista julkisen talouden sopeutustoimista huolimatta.

Vuonna 2024 vienti toipui, palveluissa tavarakauppaa tasaisemmin, ja kasvaa edelleen maailmankaupan kasvun myötä. Jälkisyklisesti kehittyvä työllisyys heikkeni läpi vuoden, ja heikensi talouden toipumista. Loppuvuodesta työttömyysaste ylitti työvoimaan ilmoittautuneiden kasvun myötä 9 prosentin tason, mutta sen odotetaan kuitenkin kääntyvän laskuun, mikäli talouden kasvu kantaa. Tällä erää avoimien työpaikkojen määrä on alhaisin sitten vuoden 2017. Työttömyyden odotetaan alevan ensin luultavasti muilla kuin keskimäärin hyvien joukkoliikenneyhteyksien ääressä työskentelevillä, joskin todennäköisemmin etätöitä tekevillä korkeakoulutetuilla, joiden työttömyys on myös kasvanut muita nopeammin.

Energia

Öljyn maailmanmarkkinahinta on rauhoittunut hullusta energiavuodesta 2022 globaalin kysynnän vaihteisuuden seurauksena. Polttoaineiden hinnat eivät merkittävästi muuttuneet vuoden kuluessa,

mutta näkymä on jossain määrin nouseva. Sähkö on Suomessa hintavaihteluistaan huolimatta keskihinnaltaan lähes Euroopan edullisinta ja enenevässä määrin päästötöntä.

Lämmöntuotannon puhdistuessa liikenteen päästövähennyskehityksen merkitys korostuu. Autokannan uudistuminen on kokenut takapakkeja viime vuosien heikon ostovoimakehityksen ja kuluttajien yleisen varovaisuuden vuoksi. Uusien henkilöautojen ensirekisteröinnit olivat 1990-luvun lammavuosien tasolla, mutta käytettyjen autojen kauppa on vilkastunut edellisvuodesta.

Helsingin seudun aluetalouden kehitys

Helsingin seudun kokonaistuotanto kääntyi vuoden 2024 kuluessa varovaiseen kasvuun. Rakentamistuotanto heikkeni edellisvuodesta, mutta teollisuudessa ja palvelualoilla tuotanto pääosin kasvoi. Loppuvuotta kohden kasvu oli nopeinta informaation ja viestinnän sekä liike-elämän palveluiden toimialoilla. Tuotanto kasvoi laajemminkin, sillä myös esimerkiksi hotelli- ja ravintola-alalla sekä kuljetuksessa ja varastoinnissa mitattiin jo näkyvää kasvua.

Helsingin seudun väestönkasvu jatkui vuoden huomattavana. Ennakkotietojen perusteella seudun asukasmäärä ylitti 1,6 miljoonan hengen rajan syyskuussa. Nettomuutto seudulle edelleen lähellä vuoden 2023 huipputasoa ja kasvatti seudun väestöä ennakkotietojen perusteella noin 20 000 asukkaalla vuodessa. Vaikka maahanmuutto onkin väestönkasvun keskeinen ajuri, on se heikomman suhdanteenkin myötä hieman vähäisempää. Kotimaisen tulomuuton kasvu ja koronavuosien suhteellisen voimakkaan lähtömuuton aiemmalle tasolle palautumisen myötä kotimainen nettomuutto oli vuosikymmenen korkeimmalla tasollaan.

Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston mukaan Helsingin seudun työttömyysaste oli syksyllä 2024 noin 11 % kasvettuaan vuodessa yli prosenttiyksiköllä. Työttömiä työnhakijoita oli seudulla noin 90 000, joista yli 4 000 oli kokoaikaisesti lomautettuja. Alle 25-vuotiaiden nuorten työttömyys kasvoi vuodessa noin neljänneksellä.

Seudun matkailu jatkoi hidasta kasvuaan. Matkailijoiden yöpymiset seudulla ovat kasvaneen hotellitarjonnan ja vilkkaan matkailukesän ansiosta lähellä edellisvuoden ennätyslumiaan erityisesti kotimaan matkailijoiden ansiosta. Seudun lentomatkustaminen on palautunut noin 10 vuoden takaiselle tasolle. Helsingin satamien laivaliikenteen matkustajamäärissä ollaan puolestaan noin 15 vuoden takaisella tasolla.

Haastavasta suhdanteesta ja lukuisien katutöiden heikentämisestä saavutettavuudesta huolimatta urbaanit aktiviteetit houkuttelevat kävijöitä etenkin suurempien massatapahtumien osalta. Kuluttajanluottamus on seudulla hieman koko maan lukuja paremmalla tasolla. Toisaalta palveluiden kalliutuminen, yhteiskunnan digitalisoitumisen eteneminen ja joustamattomien liikkumistarpeiden väheneminen osuvat myös joukkoliikenteeseen. Etätöinä tehtävissä olevien töiden kehitys on seudun työmarkkinoiden näkökulmasta merkittävää, mutta toisaalta osa etätöiden työnantajista on alkanut kiristää läsnäolokäytäntöjään.

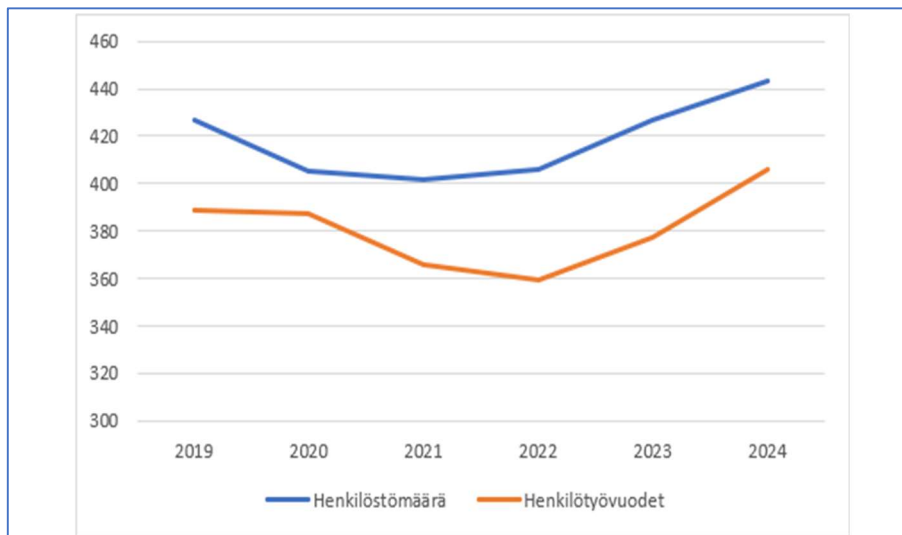
Seudun asunto- ja toimitilamarkkinoiden vaikeudet jatkuvat. Asuntosijoittamisen yhtälö näyttäytyy yhä harvoin houkuttelevana, eikä asuntokauppa ei ole toipunut erityisesti hinnoiltaan joustamattomien uudisasuntojen osalta, mikä voimistaa shokkia asuinrakentamiseen rakennuskustannusten stabiloitumisesta huolimatta. Asuntorakentamisen tavoitteiden saavuttaminen näyttäytyykin toistaiseksi vaikeana. Uusien raiteiden varret eivät rakennu suunniteltuun tahtiin, mikä heijastuu negatiivisesti myös HSL:n talouteen. Vielä riittää tyhjiä uusia asuntoja, mutta asuinrakentamisen hiipuminen tulee rajoittamaan seudun väestönkasvua tulevaisuudessa.

Toimitilamarkkinassa on toimintaympäristön muutosten, erityisesti etätyön ja kasvaneen tarjonnan myötä ennätysmäistä vajaakäyttöä toimitiloissa. Markkinat ovat kuitenkin etenkin alueellisesti hyvin eriytyneet. Toimitiloissakin sijainniltaan ja muilta ominaisuuksiltaan parhaat kohteet kelpaavat ainakin vuokrien perusteella.

Lähteet: Suomen Pankki, Valtiovarainministeriö, Helsingin seudun suunnat, Tilastokeskus, Akava Works, Autoalan Tiedotuskeskus, HSL.

1.1.4 Henkilöstö

HSL:ssä oli vuoden 2024 lopussa 443 työntekijää (vuonna 2023 427 työntekijää). Henkilöstökustannuksia vastaava työpanos oli 406 henkilötyövuotta (377 htv vuonna 2023). Kokoaikaisesti työskenteli 98 % ja vakituisessa palvelussuhteessa oli 96 % henkilöstöstä. Henkilöstön määrää kasvoi pääosin matkalippujen tarkastustehtävissä. Matkalippujen tarkastuskurssilta valmistui 20 uutta tarkastajaa huhtikuussa 2024.

Kuva 2. Henkilöstömäärän ja työpanoksen kehitys 2019–2024

Organisaatiokulttuurin ja johtamisen kehittäminen

Vuoden 2024 aikana henkilöstöasioiden kehittäminen oli yksi keskeisistä painopistealueistamme. Organisaatiokulttuuria ja johtamista kehitettiin määrätietoisesti tukemaan strategisia tavoitteitamme sekä vahvistamaan työntekijöidemme hyvinvointia ja sitoutumista. Toimenpiteinä määrittelimme ja sanoitimme tavoitekulttuurimme, käynnistimme kulttuurilähteiläiden toiminnan, tarjosimme 270-palautteen jokaiselle esihenkilölle henkilökohtaisten kehityssuunnitelmien tueksi sekä käynnistimme puolivuotisen esihenkilövalmennuksen, joka jatkuu edelleen vuoden 2025 keväällä.

Henkilöstön tyytyväisyys

Panostuksemme näkyivät henkilöstön tyytyväisyyden kasvuna. eNPS-lukumme (Employee Net Promoter Score) nousi arvoon 19, mikä osoittaa työntekijöidemme suositushalukkuuden kehittyneen hyvälle tasolle. Lisäksi saavutimme Great Place to Work -sertifioinnin, mikä kuvastaa vahvaa organisaatiokulttuuriamme ja työntekijöiden korkeaa tyytyväisyyttä.

Lähtövaihtuvuutemme laski 9%:sta 3%:iin, mikä kertoo henkilöstön kasvaneesta sitoutuneisuudesta.

1.1.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Strategian päivitys käynnistyy

HSL:n strategia päivitetään hallituskausittain. Vuosi 2025 on nykyisen strategian viimeinen voimassaolovuosi ja käynnistimme jo päättyneellä tilikaudella uuden strategian suunnitteluprosessin.

Strategiatyömme pohjautuu laadukkaaseen nykytilan analyysiin. Meillä tulee olla näkemys toimintaympäristön keskeisistä muutosvoimista ja kehityksestä tulevaisuudessa. Strategia luodaan yhdessä, kaikkien tärkeiden sidosryhmien (kunnat, hallitus, henkilöstö, asiakkaat, kumppanit) osallisuus on olennaista. Panostamme entistä tiiviimpään dialogiin kuntien kanssa strategiaprosessissa. Tavoitteemme on, että kuntien ja HSL:n strategiat katsovat samaan suuntaan.

Työmaat ja liikennehankkeet vaikuttavat merkittävästi palveluihin ja kustannuksiin

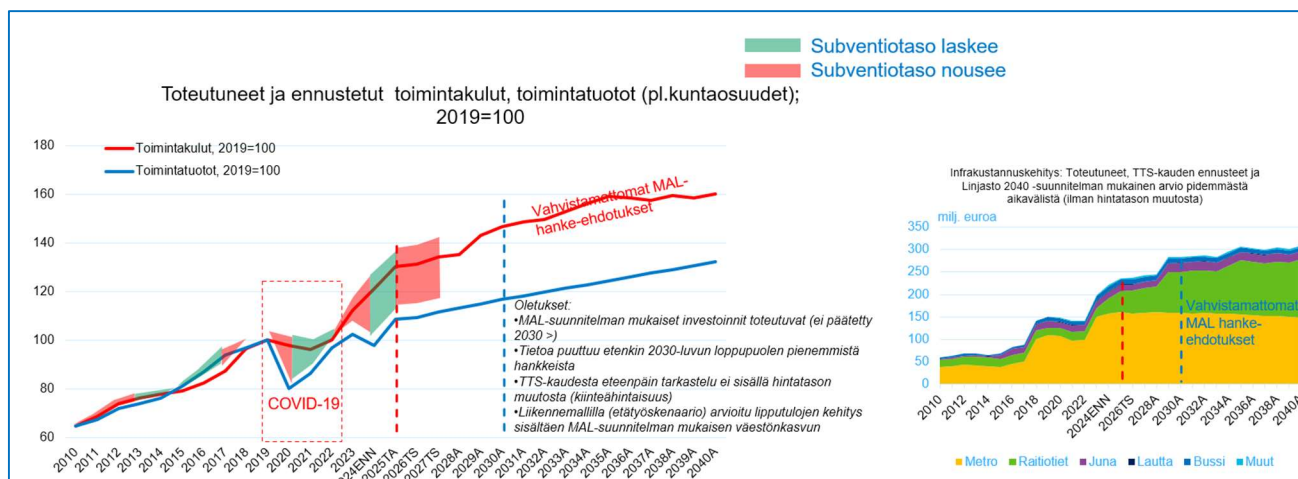
Tulevina vuosina on tiedossa useita suuria liikennehankkeita, jotka vaikuttavat joukkoliikenteen palveluihin ja kustannuksiin. Suurin osa kohteista Helsingissä, mutta vaikutus ulottuu myös muihin kuntiin. Pääväylien peruskorjaukset tai uudishankkeet hidastavat bussiliikennettä ja vaikuttavat monesti myös raitiovaunuliikenteeseen. Metro on peruskorjauksissa, ja monet työt katkaisevat metroliikenteen.

Raideliikennettä korvaavan bussiliikenteen hankinta on sekä haasteellista että kallista. Varalla ei ole ylimääräistä kalustoa tai kuljettajia, ja suurimmissa poikkeuksissa on leikattava palvelua muilta linjoilta. Hankkeista aiheutuu ylimääräistä kustannusta sekä raidehankkeista lisäkustannuksia myös infrasopimukseen perustuen samalla kuitenkin matkustusmukavuuden ja palvelutason heikentyessä. Suurten hankkeiden lisäksi myös pienemmät työmaat ja tapahtumat vaikuttavat liikenteeseen.

Näkymä infrakorvausjärjestelmän kasvaviin kustannuksiin huolestuttava

HSL:n aloitusvuonna 2010 infrakorvaukset olivat noin 59 milj. euroa. Vuonna 2024 pelkästään Länsimetron pääomakustannukset (poistot ja korot) olivat noin 80 milj. euroa. Raitiotiet ovat huomattavasti edullisempia investointeja, mutta hankkeiden runsas määrä jatkaa infrakorvausten keskimääräistä kasvua suhteessa jäsenkuntien 50 %:n subventiotavoitteeseen. Pitkän aikavälin haasteeseen tarvitaan strategisia ratkaisuja.

Toimintatulojen ja -kustannusten kurottava ero kasvaa merkittävästi uusien infrahankkeiden valmistuessa ja HSL:ltä laskutettavien infrakorvausten kasvun myötä. Infrakorvausten osuus HSL:n kokonaiskustannuksista nousee vuosikymmenen vaihteessa noin 27 %:n tasolle. Hallinto- ja ylläpitokustannusten osuus infrakorvauksista olisi 2030-luvulle tultaessa noin 1/3, eli vastaavasti infrakorvauksista noin 2/3 olisi pääomakustannuksia. Jos MAL suunnitelma mukaiset infrahankkeet toteutetaan ja kuntien subventio pidetään nykyisellä tasolla, AB vyöhykkeen lipunhintaa pitäisi korottaa jopa 30 %, noin 90 euroon, pelkästään infrakustannusten vuoksi.

kuva 3: Toimintatuottojen ja toimintakulujen kehityssennuste 2010-2040

Valtion tuen osuus vähentynyt

HSL:n tilinpäätöksessä 2023 kirjattiin valtion tukia vielä noin 16,0 milj. euroa. Ilmastoperusteisten toimenpiteiden rahoituksen poisto on vähentänyt tuen vuonna 2024 vajaan 5,0 milj. euron suuruiseksi. Lisäksi henkilökuljetuspalveluiden arvonlisäverokanta nousi 10 prosentista 14 prosenttiin vuoden 2025 alussa.

Valtion tukien väheneminen heikentää osaltaan mahdollisuuksia kehittää digitaalisia palveluita ja joukkoliikennepalvelua. Arvonlisäverokannan nosto on nostanut palvelun käytön hintaa, mikä mahdollisesti vähentää joukkoliikenteen kysyntää ja vaikeuttaa joukkoliikenteen kehittämistä. Tulevina vuosina ei ole näköpiirissä valtion tukien lisäyksiä tai alennuksia arvonlisäverokantoihin.

1.1.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Tehtyjen riskiarvontien perusteella kuntayhtymän merkittävimmät tunnistetut riskit liittyvät matkustajamäärien kehittämiseen, tulevien suurten joukkoliikenneinfrahankkeiden kustannusvaikutukseen kuntayhtymän taloudessa, yleisen taloustilanteen heikkenemiseen, kuljettajapulan realisoitumiseen, tietojärjestelmien häiriöttömään toimintaan, lipputilihankkeen etenemiseen ja käyttöönottoon sekä toimintaympäristön globaaliin epävarmuuteen ja vaikeaan ennakoitavuuteen.

Taloudelliset ja strategiset riskit

Merkittävimmät taloudelliset riskit liittyvät yleiseen heikkoon taloudelliseen tilanteeseen ja inflaatioon. Riskien vastapainona taloudellisen tilanteen odotettua myönteisempi kehitys ja lisääntyvä lähi työ voi tarjota mahdollisuuden joukkoliikenteen käytön ja lipputulojen kasvuun sekä joukkoliikenteen käyttöasteen parantamiseen. Yleinen korkotaso on lähtenyt laskuun, mutta Suomen taloudessa ei juuri näy piristymisen merkkejä vaan ennemminkin päinvastoin. Vuoden 2024 aikana nähtiin paljon muutosneuvotteluita ja konkursseja. Myös työttömyys kasvoi merkittävästi edellisvuoteen verrattuna. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa, Lähi-idän nopeasti eskaloituneet konfliktit sekä Yhdysvaltojen ja Kiinan tilanne näyttävät siltä, että talouden kehitys lähivuosina jatkuu melko epävarmalla pohjalla.

Sähkön ja polttoaineiden hintataso sekä vaikea ennustettavuus aiheuttaa kustannusriskin liikennöintikustannuksiin. Bussiliikenteessä ja kaupunkiraideliikenteessä kustannustaso on sidottu indekseihin. Polttoaineiden hintataso on laskenut korkeimmista lukemista ja pysytellyt vuoden 2024 ajan

suhteellisen vakaalla tasolla. Raakaöljyn hinnan ei ennusteta lähiaikoina nousevan merkittävästi, mutta globaalisti epävarma turvallisuustilanne tekee ennustamisesta epävarmaa. Sähkömarkkinoiden herkkyydet esimerkiksi joustojen ja niiden puutteiden suhteen voivat aiheuttaa huomattavia heilahteluja esimerkiksi tarjonnan vaihtelun aiheuttamien pullonkaulojen ja kysyntäpiikkien ajankohdina. Sää- ja ilmasto-olosuhteiden kehityksellä on enenevässä määrin merkitystä talouden toimintaympäristön kannalta.

Kuntayhtymä ei ole arvioinut tarpeelliseksi suojautumista bussiliikenteen polttoaineiden hintojen suuria korotuksia vastaan. Raitiovaunu- ja metrolienteessä on suojauduttu sähkön hinnan suuria nousuja vastaan niin, että lähimmät ostot on eniten kiinnitetty sovittuun prosenttivälin mukaisesti. Pieni prosenttiosuus on spot-hinnalla ostettua sähköä. Tällä on haluttu välttää riskinhallinnan kustannusten nouseminen liian suureksi.

Korkojen merkitys kuntayhtymän operointikustannuksiin on suuri erityisesti juna-, metro- ja raitiolienteen kalustohankinnoissa. Vuosia erittäin matalalla tasolla säilynyt yleinen korkotaso on vaikuttanut alentavasti edellä mainittujen liikennemuotojen kustannuksiin, mutta korkotaso lähti reiluun nousuun vuoden 2022 aikana. Vuonna 2024 korkotaso on lähtenyt lievään laskuun ja toistaiseksi ennustetaan lievän laskun jatkuvan. Nollakorko-ajan tuskin palataan. Junakalustoyhtiössä on varauduttu korkoriskiä korkosuojausjärjestelyiden avulla vuodesta 2017 alkaen.

Strategiaamme kuuluu tärkeänä osana päästöttömän liikenteen edistäminen. Myös lainsäädäntö ohjaa vahvasti päästötavoitteita. Sähköbussien käyttöönottoa on edistetty eri toimin viime vuosien aikana ja sähköbussien määrää onkin saatu lisättyä huomattavasti vaatimuksia ja tavoitteita enemmän. Sähköbussijärjestelmän laajentamiseen on kuitenkin tunnistettu liittyvän myös riskitekijöitä kaluston hankinnan ja infran rakentamisen osalta. Lisäksi voimakkaasti vain yhteen käyttövoimaan nojaava joukkoliikennejärjestelmä on haastava huoltovarmuuden kannalta ja sähköistymisen edessä on pyrittävä erilaisin keinoin varmistamaan joukkoliikenteen toimintakyky myös normaaliolojen vakavissa häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa.

Jäsenkunnille maksettavien joukkoliikenteen infrakustannusten osuus toimintamenoista on kasvanut ja infrakustannusten osuus HSL:n toimintamenoista on jo 25 prosenttia. Suurten joukkoliikennehankkeiden valmistumiseen ja käyttöönottoon liittyy sekä strategisia että taloudellisia riskejä, mutta myös mahdollisuuksia paremman asiakaskokemuksen ja lisääntyvän matkustuksen myötä. Tulevia suuria infrahankkeita ovat muun muassa Kruunusillat, Espoon kaupunkirata, sekä Vihdintien ja Vantaan pikaraitiotiet. Näillä kaikilla on merkitystä kuntayhtymän talouteen, lippujen hintoihin ja kuntaosuuksien määrään sekä palvelutasoon.

Joukkoliikenneinfran rakentaminen ja kehittäminen luo mahdollisuuksia parempaan asiakaskokemukseen ja joukkoliikenteen käytön lisäämiseen. Infrahankkeet kuitenkin lisäävät merkittävästi myös HSL:n kustannuksia, joiden kasvu aiheuttaa lipun hintojen korotuspaineita. Uudet hankkeet nostavat myös liikennöintikustannuksia kalusto- ja varikkoinvestointien kautta, jotka ovat edellytys liikennöinnille. Nämä kaikki heijastuvat suoraan HSL:n kustannusrakenteeseen.

Venäjänsotaa Ukrainassa sekä Suomen NATO-jäsenyys ovat muuttaneet Suomen turvallisuus- ja toimintaympäristöä, mikä heijastuu myös HSL:n toimintaympäristöön. Kyber- ja informaatiooperaatiot lisääntyvät myös kuntatason toimijoita kohtaan. Kriittiseen infrastruktuuriin on kohdistunut Suomessakin erityistä mielenkiintoa ja jopa sabotaasia tai ilkivaltaa, jonka takana voi olla myös valtiollisia toimijoita. Toimintaympäristön hankalampi ennakoitavuus ja useat samanaikaiset

globaalit kriisit ja konfliktit haastavat myös kykyämme ja resursseja varautua erilaisiin monimutkaisuviin häiriötilanteisiin.

Toiminnalliset ja muut riskit

Joukkoliikennepalveluissa keskeisimmät riskit liittyvät joukkoliikennejärjestelmän ja -linjaston merkittäviin muutoksiin sekä uuden liikenteen käynnistämiseen. Liikenteen häiriöihin ja poikkeustilanteisiin on varauduttu häiriönhallintaprosessin ja harjoittelun avulla. Joukkoliikenteen toimintaympäristöä analysoimalla sekä säännöllistä ja systemaattista riskienhallintaa ja valmiussuunnittelua toteuttamalla pyritään tunnistamaan merkittävimmät riskit yksittäisistä häiriötekijöistä vakaviin ja laajakantoisiin tapahtumiin.

Työmaiden ja asemien remonttien vaikutukset joukkoliikenteen sujuvuuteen ovat olleet kuluneena vuonna merkittäviä ja työmaiden laajuus vaikuttaa myös lähivuosina suuresti erityisesti raideliikenteen sujuvuuteen. Liikenteessä kuljettajapula jatkuu etenkin bussiliikenteessä. Kuljettajapula vaikuttaa liikenteen luotettavuuteen ja lisää ajamattoman liikenteen määrää. Nämä tekijät tuovat riskin matkustajamäärien kasvutavoitteille ja vaikeuttavat liikennöitsijöiden toimintaedellytyksiä.

Euroopan unionin kuin myös kansallisen lainsäädännön osalta on vuonna 2024 tullut ja on tulossa myös 2025 aikana paljon lisää velvoitteita liittyen kriittisen infrastruktuuriin suojaamiseen, kyberturvallisuuteen sekä yleisesti varautumiseen ja valmiuteen. Uudessa lainsäädännössä on huomioitu aiempaa paremmin myös alihankinta- ja palveluketjut ja niissä on säädetty voimakkaat sanktiot velvoitteiden laiminlyönnistä. Tästä johtuen myös HSL:n on huomioitava entistä paremmin varautumiseen ja riskienhallintaan liittyvät velvoitteet myös liikennöitsijöiden sekä muiden yhteistyökumppanien ja sidosryhmien kanssa tehtävissä sopimuksissa.

HSL:n tietopohjan heikentyminen bussiliikenteen lähtö- ja linjakohtaisista matkustajamääristä on myös riski, sillä HSL-sovelluksessa myytäviä mobiililippuja ei validoida matkakortin tapaan liikennevälineeseen noustessa. Ongelma ei koske raideliikennettä eikä Suomenlinnan lauttaa, joissa on käytössä automaattisia ja manuaalisia laskentalaitteita. Ongelmien ratkaisemiseksi bussiliikenteessä on turvauduttu täsmällisyystutkimuksiin, joita tehdään esimerkiksi asiakaspalautteiden perusteella.

Tietojärjestelmien osalta merkittävimpiä riskejä ovat toiminnan jatkuvuutta uhkaavat laajat käyttöä häiritsevät tietoliikenne- ja sähkönjakelukatkokset tai tahallisesti aiheutetut palvelunestohyökkäykset. Tietoturvan ja tietosuojan osalta merkittävimpiä riskejä ovat henkilö- tai muihin merkittäviin HSL:n tietovarastoihin kohdistuvat tietomurrot tai tietojen eheyteen vaikuttavat häiriöt. Olemme otaneet käyttöön aiempaa edistyneempiä työkaluja, jotka auttavat paremmin suojaamaan palvelujamme palvelunestohyökkäyksiltä. HSL fokusoituu myös sovelluskehityksen tietoturvaan. Security by Design käytännöt tukevat turvallisen kehityksen tavoitteitamme. Eri osa-alueiden kyberturvallisuutta parantavat toimenpiteet ja riskiperusteinen lähestyminen tukevat kokonaisvaltaista resilienssiä.

Tilikauden tulos on alijäämäinen ja alijäämä voidaan vielä kattaa kertyneistä ylijäämistä. HSL:n likviditeetti on tilikauden 2024 aikana pysynyt hyvänä, eikä uutta talousarviolainaa ole tarvinnut vuoden aikana nostaa. HSL:llä on tilinpäätöksessä koronavuosina Kuntarahoitukselta nostettua lainaa jäljellä 28,9 milj. euroa ja sijoitettuna ylimääräisiä kassavarastoja yhteen rahastoon ja kahdelle määrääaikaiselle talletustilille.

Vuonna 2024 tuli vireille kaksi sopimusriitaan liittyvää riidanratkaisuprosessia. HSL:n mielestä näistä ei aiheudu merkittävää riskiä toiminnalle. Tilikauden aikana ei ole raportoitu myöskään merkittävistä HSL:n oman toiminnan riskeistä, joista olisi aiheutunut merkittävää vahinkoa kuntayhtymän toiminnalle.

1.1.7 Muut ei –taloudelliset asiat

HSL:n vastuullisuusohjelman toteutus jatkui

Vuosi 2024 oli ensimmäinen kokonainen vuosi, jolloin meillä oli käytössä vuoden 2023 kesäkuussa valmistunut vastuullisuusohjelma. Vuoden 2024 HSL:ssä on myös toiminut esteettömyys- ja saavutettavuuskoordinaattori ja vastuullisuuspäällikkö, joka vastaa vastuullisuusohjelman toteutuksesta ja vastuullisuuden vuosiraportoinnista.

Ohjelman mukaan visionamme on olla kestävän liikkumisen johtava toimija, mahdollistaja ja kumppani. Vastuullisuusohjelmamme tavoitteet tukevat strategisten tavoitteidemme saavuttamista. Vastuullisuusohjelmassa on kolme painopistettä: Joukkoliikenne kuuluu kaikille, kestävän liikkumisen ratkaisuja ja kohti päästötöntä joukkoliikennettä. Niiden perustana on kestävä talous ja ihmiset, jotka tekevät muutoksen.

Vastuullisuustyötä on syvennetty vuonna 2024 kiinnittäen erityistä huomiota painopisteeseen ”joukkoliikenne kuuluu kaikille.” Tämän pohjalta HSL on liittynyt muun muassa Valtioneuvoston kanslian rasismin vastaiseen kampanjaan sekä kerännyt yhdenvertaisuuteen ja monimuotoisuuteen liittyvää keskeistä terminologiaa henkilöstölle suunnattuun termipankkiin. Tämän lisäksi tarjoamme henkilöstöllemme yhdenvertaisuuteen ja monimuotoisuuteen liittyvää verkkokoulutusta.

Myös muiden painopisteiden suhteen on tapahtunut edistystä. HSL seuraa aktiivisesti nopeasti kehittyvää vastuullisuuslainsäädäntöä ja olemmekin koonneet osana vastuullisuusohjelmaamme tiivistelmän keskeisestä toimintaamme vaikuttavasta lainsäädännöstä niin Suomen kuin Euroopan tasolla. Lisäksi edistämme vastuullisia hankintoja muun muassa uusien toimittajille suunnattujen eettisten toimintaohjeiden avulla sekä kehittämällä päästölaskentaamme.

Määrittelimme vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteet sopimustoimittajille

Code of Conduct / vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteet ovat yleisesti käytössä julkisella sektorilla. Sopimustoimittajiemme tulee sitoutua eettisiin toimintaperiaatteisiin ja varmistaa, että siinä asetetut vähimmäisvaatimukset täyttyvät toiminnassa ja toimitusketjussa. Keväällä 2024 valmistui eettiset toimintaperiaatteet –dokumentti, joka on tarkoitettu liitettäväksi mukaan hankintojen tarjouspyyntöihin.

Työntekijöille valmistui eettiset toimintaohjeet

Työntekijöille tarkoitetut eettiset toimintaohjeet valmistuivat loppuvuodesta 2024 ja niistä järjestetään koulutusta työntekijöille vuoden 2025 aikana. Eettiseen toimintaohjeeseen on koottu yhteensä periaatteita, joiden mukaan me kaikki HSL:ssä sitoudumme toimimaan. On tärkeää, että jokainen noudattaa omaan tehtäväänsä liittyvää lainsäädäntöä sekä organisaatiomme sisäisiä ohjeita ja linjauksia.

Eettisestä toimintaohjeesta löytyvät pääpiirteet oikealle toiminnalle niin hankintojen kuin lahjojen ja vieraanvaraisuuden suhteen. Eettinen toimintaohje käsittää myös osion julkisen tiedon ja henkilötiedon käsittelystä.

1.2 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Kuntayhtymän toimintakertomuksessa on kuntalain mukaan esitettävä selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

HSL:n perussopimuksessa määritellään toimintaperiaatteista, miten toiminnot järjestetään ja tehtävät hoidetaan tuottavasti, taloudellisesti ja kustannustehokkaasti. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan avulla varmistetaan päätettyjen toiminnallisten ja strategisten tavoitteiden saavuttaminen, päätösten perusteena olevan tiedon riittävyys ja luotettavuus ja se, että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten sekä johdon päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Toiminnassa noudatetaan avoimuutta ja tasapuolisuutta sekä edellytetään puolueettomuutta ja riippumattomuutta. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on vahvistaa hyvää hallinto- ja johtamistapaa kuntayhtymässä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet koskevat kaikkia kuntayhtymän toimielimiä ja johtoa. Kuntalain edellyttämä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet sekä hallintosääntö määrittelevät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt ja vastuut. Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa hallitus.

- HSL:n hallitus vahvistaa sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja valvoo, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimeenpannaan ohjeiden mukaisesti ja tuloksellisesti.
- HSL:n hallitus on velvollinen antamaan osana toimintakertomusta tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä sekä merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.
- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kokonaisvastuu on toimitusjohtajalla, joka antaa näitä koskevat lisäohjeet.
- Johtavat viranhaltijat vastaavat omalla tehtäväalueellaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimivuudesta ja toimeenpanon tuloksellisuuden valvonnasta sekä merkittävimpien riskien raportoinnista.
- Esihenkilöt ja prosessinomistajat toteuttavat omalla vastuualueellaan sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa sekä seuraavat valvonta- ja riskienhallintatoimenpiteiden tehokkuutta ja riittävyyttä.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Kuntayhtymän päätöksenteko perustuu hyvän hallintotavan mukaisesti julkisuusperiaatteeseen ja avoimuuteen. Päätöksentekoa ohjaavat lainsäädäntö, kuntayhtymän perussopimus ja hallintosääntö.

HSL:n hallitus on hyväksynyt kuntayhtymän hankintaohjeen, joka määrittelee toimintamenettelyt hankinnoissa. Hankintoja koskevan sääntelyn tavoitteena on HSL:n varojen ja resurssien tehokas käyttö; kilpailun aikaansaaminen: kilpailumahdollisuudet on käytettävä hyväksi; tarjoajien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu; avoimuus ja julkisuus sekä suhteellisuus: menettelyyn vaikuttaa hankinnan laatu ja laajuus. Hankintojen suunnitelmallisuutta seurataan ns. hankintasalkussa, jossa hankintoja voidaan priorisoida, tehdä suunnitelmallisemmin ja luoda organisaatiossa näkyvyyttä meneillään oleviin ja tuleviin hankintoihin. Projekteja seurataan ns. projektisalkku-työkalun avulla, jossa projektien seuranta ja priorisointi saadaan näkyväksi organisaatiossa.

Kuntayhtymän hallituksen ja johdon tiedossa ei ole lakien ja säännösten tai hyvän hallinto- ja johtamistavan vastaisia toimia, joista saattaisi seurata merkittävä korvaus, kanne tai muu sellainen vaatimus tai oikeusseuraamus.

Sidonnaisuusilmoitukset

Kuntalain 84 §:n mukaan kunnan luottamushenkilön ja viranhaltijan on tehtävä sidonnaisuusilmoitus johtotehtävistään sekä luottamustoimistaan elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä, merkittävästä varallisuudestaan sekä muistakin sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- ja virkatehtävien hoitamisessa. Velvollisuus ilmoittaa sidonnaisuuksista koskee HSL:n hallituksen jäseniä ja varajäseniä, toimitusjohtajaa sekä hallituksen esittelijää.

HSL:n tarkastuslautakunta käsittelee ja hyväksyy sidonnaisuuksista tehdyt ilmoitukset ja sidonnaisuusilmoitukset on julkaistu HSL:n verkkosivulla, <https://www.hsl.fi/hsl/hsl-organisaationa/paatoksenteko#sidonnaisuusilmoituslistaus>

Riskienhallinnan järjestäminen ja arviointi

Riskienhallinnan tehtävät ja vastuut on määritelty kuntayhtymän hallintosäännössä, riskien hallinnan hallintamallissa sekä hallituksen vahvistamassa riskienhallintapolitiikassa. Hallintamallin ja politiikan tarkoituksena on varmistaa riskienhallinnan asianmukainen järjestäminen ja yhdenmukaisesti riskienhallinnan toteuttamistavat, raportointi ja valvonta. Riskienhallintapolitiikka ja riskienhallinnan hallintamalli on päivitetty syksyn 2024 aikana vastaamaan paremmin nykyisen toimintaympäristön vaatimuksia.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Kuntayhtymän hallintosäännön mukaan hallitus päättää omaisuuden ostamisesta ja myymisestä sekä vuokralle ottamisesta ja antamisesta sekä vahvistaa rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää mainituista asioista. Hallitus on päätöksellään delegoinut viranhaltijoille toimivaltaa irtaimen omaisuuden myymisessä sekä toimitilojen vuokralle ottamisesta ja antamisesta. Samalla hallitus on vahvistanut rajat, jonka arvon alittavasta omaisuudesta viranhaltija voi tehdä päätöksiä.

Kassavarojen sijoitustoiminnan osalta noudatetaan hallituksen päättämiä sijoitustoiminnan periaatteita.

Sopimustoiminta

Kuntayhtymän hallintosäännössä on määritelty sopimusten allekirjoitusoikeudet. Yhtymäkokouksen ja hallituksen päätökseen perustuvan sopimuksen ja sitoumuksen allekirjoittaa toimitusjohtaja tai tämän valtuuttama viranhaltija. Kuntayhtymän puolesta annettavat valtakirjat, lausunnot ja muut toimituskirjat allekirjoittaa toimitusjohtaja tai tämän valtuuttama viranhaltija. Tarkastuslautakunnan asiakirjat allekirjoitetaan lautakunnan päättämällä tavalla. Viranhaltija allekirjoittaa päätökset, sopimukset, sitoumukset ja muut asiakirjat asioissa, joista hänellä on toimivalta päättää.

Kuntayhtymän hankintaohjeessa on ohjeistettu sopimusten tekeminen ja sopimusehtojen käyttö. Kuntayhtymälle on luotu yhteiset sopimusmallit erilaisten palvelu- ja tavarahankintojen hankintoihin.

Tietosuojapolitiikka

HSL:n hallintosäännön mukaan toimitusjohtaja vastaa tietosuojasta ja nimeää tietosuojavastaavan. HSL:llä on hyväksytty tietosuojapolitiikka ja tietosuojan hallintamallin, jossa määritetään organisaation tietosuojatehtävät ja –vastuut hallintosäännön ja tietosuojapolitiikan mukaisesti. Hallintamallin mukaisesti tulosalueiden johtajat tulosalueen johtajat vastaavat oman tulosalueensa toiminnan osalta myös tietosuojan toteuttamisesta, mukaan lukien henkilötietojen käsittelyn ulkoistetut palvelut. Tietosuojavastaavan tehtävänä on lähtökohtaisesti valvoa, tukea ja antaa neuvoja tietosuojatyössä. HSL:n tietosuoja- ja tietoturvatyön yhteistyöelimenä toimii tietosuoja- ja tietoturvaryhmä.

Vuonna 2024 käsiteltiin 25 tietosuojapoikkeamaa. Vuonna 2024 ei ilmennyt yhtäkään korkean riskin tietoturvaloukkausta, josta HSL olisi tehnyt ilmoitusta valvontaviranomaiselle. Tietosuojapoikkeamalla tarkoitamme tapahtumaa, jossa HSL on arvioinut riskin tason alhaiseksi. Tällaisissa tilanteissa HSL ei ole tehnyt ilmoitusta valvontaviranomaiselle.

Sisäisen tarkastuksen järjestäminen

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat yhdessä osa kuntayhtymän johtamista ja sisäinen tarkastus avustaa toimitusjohtajaa hänen valvontavelvollisuutensa täyttämässä tarkastamalla ja arvioimalla sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta. Sisäinen tarkastus tekee toimitusjohtajan toimeksiannosta kuntayhtymän organisaatiossa sisäistä tarkastusta suorittamalla eri toimintojen ja valvontajärjestelmien riippumatonta arviointia sen varmistamiseksi, että johdon saama informaatio on oikeaa ja luotettavaa, riskienhallinta on toimivaa, voimavarojen käyttö on tehokasta ja taloudellista, omaisuus on turvattu, sisäinen valvontajärjestelmä toimii sekä voimassaolevia lakeja, säädöksiä, määräyksiä ja annettuja ohjeita sekä tehtyjä päätöksiä on noudatettu.

Sisäisen tarkastuksen palvelut on hankittu KPMG Julkistarkastus Oy:ltä. Vastuullisena sisäisenä tarkastajana ja laadunvarmistajana on toiminut koko tilikauden ajan KHT, JHT Juha Huuskonen.

Vuoden 2024 tarkastussuunnitelman mukaisista tarkastuksista toteutui ja raportoitiin toimitusjohtajalle ja johtaville viranhaltijoille seuraavat tarkastuskohteet: bussiliikenteen korvauslaskentaprosessi, raidejokerin kustannusperusteet: operointi- ja infralaskutus sekä HSL-sovelluksen tiedonsiirtoprosessi. Vuoden 2024 sisäisestä tarkastuksesta raportoitiin kuntayhtymän hallitukselle helmikuussa 2025.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelma kuvaa tilikauden tuloksen muodostumista ja kertyneen tulo-rahoituksen riittävyyttä palveluiden tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen.

Tuloslaskelma

TUOSLASKELMA

Euroa	01.01.-31.12.2024	01.01.-31.12.2023
Toimintatuotot		
Myyntituotot	375 588 245,53	380 767 299,48
Kuntaosuudet	476 614 000,00	466 327 000,00
Tuet ja avustukset	5 865 068,90	16 324 181,68
Muut toimintatuotot	<u>14 273 070,32</u>	<u>12 984 254,77</u>
	872 340 384,75	876 402 735,93
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-25 690 989,84	-23 709 162,81
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-4 771 665,50	-4 090 195,51
Muut henkilösivukulut	-392 777,06	-513 034,35
Palvelujen ostot	-854 330 818,85	-792 457 098,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 043 755,28	-644 251,68
Muut toimintakulut	<u>-8 260 688,10</u>	<u>-8 661 587,29</u>
	<u>-894 490 694,63</u>	<u>-830 075 329,64</u>
Toimintakate	-22 150 309,88	46 327 406,29
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	3 433 876,78	2 567 744,58
Muut rahoitustuotot	288 784,08	403 529,34
Korkokulut	-77 435,02	-90 240,43
Muut rahoituskulut	<u>-462 454,70</u>	<u>-11 961,03</u>
	<u>3 182 771,14</u>	<u>2 869 072,46</u>
Vuosikate	-18 967 538,74	49 196 478,75
Poistot	<u>-13 453 395,09</u>	<u>-19 179 649,42</u>
	<u>-13 453 395,09</u>	<u>-19 179 649,42</u>
Tilikauden tulos	-32 420 933,83	30 016 829,33
Tilikauden ylijäämä (+) / alijäämä (-)	<u>-32 420 933,83</u>	<u>30 016 829,33</u>

Tilikauden tulos rahoituserien ja poistojen jälkeen on 32,4 milj. euroa alijäämäinen, kun talousarvioissa oli varauduttu 31,1 milj. euron alijäämään. Merkittävin syy talousarviota heikompaan tulokseen johtui lipputulojen alittaessa talousarvion erityisesti kahden vyöhykkeen tuloissa (AB ja BC), jota toisaalta pystyttiin kompensoimaan operointikustannuksista syntyneestä talousarvion alituksesta talousarviossa arvioitua matalamman energian hintatason ja ajamattoman liikenteen seurauksena.

Toimintatuotot laskivat 0,5 % ja toimintakulut kasvoivat 7,8 % edellisestä vuodesta. Toimintakate oli negatiivinen 22,1 milj. euroa, joka on 68,5 milj. euroa heikempi kuin edellisenä vuotena. Tämän vuoden toimintakatteeseen vaikuttivat lipputulojen jääminen talousarviotavoitteesta sekä infra-, että operointikustannusten nousu edellisvuodesta, jota selittävät muun muassa uuden raitiolinjan avautuminen sekä pikaraitioliikenteen operointi ensimmäisenä täytenä vuotena. HSL:n

toimintakuluista 44,2 % voitiin kattaa muilla toimintatuotoilla ja valtion tuilla, kun tuottoihin ei lasketa jäsenkuntien maksamia kuntaosuuksia (jäsenkuntien subventiota).

Vuosikate oli negatiivinen -19,0 milj. euroa, joka on 68,2 milj. euroa edellistä vuotta heikompi. Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä.

Tuloslaskelman tunnuslukujen kehitys:

	2024	2023	2022	2021	2020	2019
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	97,5 %	105,6 %	111,0 %	103,9 %	92,5 %	101,8 %
Toimintatuotot/Toimintakulut, % ilman kuntaosuuksia	44,2 %	49,4 %	52,7 %	48,9 %	44,5 %	54,4 %
Vuosikate/Poistot, %	-141,0 %	256,5 %	425,5 %	161,1 %	-304,0 %	73,9 %
Kuntaosuudet/Asukas, €	336 €	334 €	312 €	287 €	258 €	259 €

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelmassa osoitetaan kuinka paljon kuntayhtymän varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta on yli-/ tai alijäämäinen. Rahoituksen rahavirta osoittaa, miten alijäämäinen nettorahavirta on rahoituskellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen. Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta ja rahoituksen nettorahavirta yhdessä osoittavat kuntayhtymän rahavarojen muutoksen.

Vuoden 2024 nettoinvestointimenot olivat 21,5 milj. euroa ja toiminnan ja investointien rahavirta oli tilikaudella 40,5 milj. euroa alijäämäinen. Rahavarat laskivat vuoden alusta 21,4 milj. eurolla.

Vuonna 2024 ei tarvittu uutta lainarahoitusta. Vuonna 2020 nostettua talousarviolainaa lyhennettiin 5,3 milj. eurolla. Lainapääoma 31.12.2024 on 28,9 milj. euroa.

Kassan riittävyyden tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa olemassa olevilla rahavaroilla. Kassan riittävyys heikentyi edellisvuodesta, mutta oli vuoden lopussa edelleen hyvällä tasolla ollen 51,0 päivää. Quick Ratio eli maksuvalmiussuhde kertoo, miten hyvin lyhytaikaisesti sidotuilla varoilla pystytään kattamaan lyhytaikaiset velat. Quick Ratio heikentyi edellisestä vuodesta ja oli 1,64. Tunnusluvun yleisen luokitusasteikon mukaan yli 1,0 on kuitenkin hyvää tasoa oleva tunnusluku. Current Ratio eli käyttöpääomasuhde kertoo nopeakiertoisen omaisuuden ja nopeakiertoisten velkojen suhteen. Keskimäärin yli kahden olevaa tunnuslukua pidetään hyvänä ja tyydyttävänä on 1,0-2,0. Current Ratio heikentyi edellisestä vuodesta ollen 1,38.

x 1000 €	31.12.2024	31.12.2023
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	-18 968	49 196
Tulorahoituksen korjauserät	110	
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-24 479	-21 681
Rahoitusosuudet investointeihin	2 832	156
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	18	
Toiminnan ja investointien rahavirta	-40 488	27 672
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 263	-5 263
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos	23	-361
Saamisten muutos	17 303	35 620
Korottomien velkojen muutos	7 046	-7 391
Rahoituksen rahavirta	19 109	22 605
RAHAVAROJEN MUUTOS		
	-21 378	50 277
Rahavarat 31.12.	124 802	146 181
Rahavarat 1.1.	146 181	95 904
Rahavarojen muutos yhteensä	-21 378	50 277

Rahoituslaskelman tunnuslukujen kehitys:

	2024	2023	2022	2021	2020	2019
Investointien tulorahoitus %	-87,6 %	228,6 %	677,0 %	262,3 %	-327,9 %	121,3 %
Kassan riittävyys, pv	51,0	64,3	47,7	38,3	40,5	39,3
Quick Ratio	1,64	2,31	2,12	1,49	1,30	1,65
Current Ratio	1,38	1,80	1,57	1,05	0,95	1,18

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

VASTAAVAA	31.12.2024	31.12.2023	VASTATTAVAA	31.12.2024	31.12.2023
x 1 000 €			x 1 000 €		
PYSYVÄT VASTAAVAT	54 702	46 636	OMA PÄÄOMA	77 574	109 995
Aineettomat hyödykkeet	35 349	30 892	Peruspääoma	9 566	9 566
Aineettomat oikeudet		15 014	Muu oma pääoma		
Tietokoneohjelmistot	26 469	4 614	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	100 429	70 412
Muut pitkävaikutteiset menot	1 669	2 493	Tilikauden yli-/alijäämä	-32 421	30 017
Ennakkomaksut	7 211	8 770			
			VIERAS PÄÄOMA	145 355	143 572
Aineelliset hyödykkeet	11 748	8 139	Pitkäaikainen	23 684	28 947
Kiinteät rakenteet ja laitteet	8 817	1 346	Lainat rahoituslaitoksilta	23 684	28 947
Koneet ja kalusto	4 834	624	Lyhytaikainen	121 671	114 625
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	-1 904	6 168	Lainat rahoituslaitoksilta	5 263	5 263
			Saadut ennakot	19 097	25 257
Sijoitukset			Ostovelat	63 426	53 350
Osakkeet ja osuudet	7 605	7 605	Muut velat	909	518
			Siirtovelat	32 976	30 236
VAIHTUVAT VASTAAVAT	168 227	206 932			
Vaihto-omaisuus	393	416			
Saamiset	43 032	60 336			
Lyhytaikaiset saamiset	43 032	60 336			
Myyntisaamiset	11 868	9 454			
Lainasaamiset		4			
Muut saamiset	20 965	31 286			
Siirtosaamiset	10 199	19 591			
Rahoitusomaisuusarvopaperit	79 003	59 186			
Muut arvopaperit	79 003	59 186			
Rahat ja pankkisaamiset	45 799	86 995			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	222 930	253 568	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	222 930	253 568

Taseen loppusumma, 222,9 milj. euroa, laskua edellisestä vuodesta 30,6 milj. euroa.

Taseen tunnusluvuilla ilmaistaan vakavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaantuneisuutta. Omavaraisuusasteella mitataan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kuntayhtymän kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Keskimäärin hyvänä tavoitetasona pidetään kuntataloudessa 70 %:n omavaraisuutta, alle 50 %:a alempi omavaraisuusaste merkitsee suurta velkarasitetta tai sitä, että taseessa on paljon välitettäviä varoja. HSL:n omavaraisuusaste oli vuonna 2024 38,1 %. Laskua edellisestä vuodesta 10,1 %-yksikköä.

Suhteellinen velkaantuneisuus-% kertoo, kuinka paljon toimintatuotoista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat ovat mahdollisuudet velan takaisinmaksusta selviytymiseen tulorahoituksella. Suhteellinen velkaantuneisuus-% on hieman kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna ollen 14,5 %.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) osoittaa paljonko kertynyttä ylijäämää on tulevien vuosien liikkumavarana, tai paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina. Kertynyt ylijäämä (alijäämä) / asukas osoittaa HSL-jäsenkuntien asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän määrän. Eritely HSL:n kumulatiivisen ylijäämän jakautumisesta jäsenkunnittain on esitetty sivuilla 57–58.

Kuntayhtymällä on 28,9 milj. euroa rahalaitoslainaa tilinpäätöksessä.

Taseen tunnuslukujen kehitys:

	2024	2023	2022	2021	2020	2019
Omavaraisuusaste, %	38,1 %	48,2 %	39,1 %	13,2 %	5,5 %	50,3 %
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	14,5 %	13,6 %	15,3 %	16,0 %	19,4 %	10,4 %
Velat ja vastuut, % käyttötuloista	7,9 %	6,8 %	8,2 %	7,6 %	10,2 %	7,5 %
Kertynyt yli-/alijäämä, m€	68 008	100 429	70 412	8 353	-5 833	65 223
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	48 €	72 €	51 €	6 €	-4 €	49 €
Lainakanta 31.12., m€	28 947	34 211	39 474	44 737	50 000	0 €

1.5 Kokonaistulot ja –menot

Kokonaistulot- ja menot –laskelma kokoaa tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta yhteen kaikki kuntayhtymän tilikauden tuotot ja kulut. Siten se kuvaa rahalähteitä ja –käyttöä. Kokonaistuottojen ja –kulujen erotus on täsmäytettävissä rahoituslaskemaan siten, että se on muiden maksuvalmiuden muutosten ja rahavarojen muutosten itseisarvojen summa silloin, kun mainitut erät rahoituslaskelmassa ovat erimerkkiset ja itseisarvojen erotus, kun ne ovat rahoituslaskelmassa saman merkkiset.

TULOT		1 000 €	MENOT		1 000 €
Toiminta			Toiminta		
	Toimintatuotot	872 340		Toimintakulut	894 491
	Korkotuotot	3 434		- Valmistus omaan käyttöön	0
	Muut rahoitustuotot	289		Korkokulut	77
				Muut rahoituskulut	462
	Tulorahoituksen korjauserät				
	+ Pysyvien vastaavien hyöd. luovutusvoitot	0		Tulorahoituksen korjauserät	
Investoinnit				Pakollisten varausten muutos	0
	Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 832		- Pakollisten varausten lis. (+), väh. (-)	0
	Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	18		- Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustappiot	-110
Rahoitustoiminta			Investoinnit		
	Antolainasaamisten vähennykset	0		Investointimenot	24 479
	Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0		Rahoitustoiminta	
	Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0		Antolainasaamisten lisäykset	0
	Oman pääoman lisäykset	0		Pitkäaikaisten lainojen vähennys	5 263
				Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0
				Oman pääoman vähennykset	
Kokonaistulot yhteensä		878 912	Kokonaismenot yhteensä		924 663

Kokonaistulojen ja –menojen erotus -45,8 milj. euroa täsmäytetään rahoituslaskelmaan siten, että erotus on sama kuin lainakannan muutosten, muiden maksuvalmiuden muutosten ja rahavarojen muutosten ero (-5,3 milj. euroa – 19,1 milj. euroa -21,4 milj. euroa).

1.6 Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden tulos on 32 420 933,83 euroa alijäämäinen. Hallitus esittää alijäämän, 32 420 933,83 euroa, kirjattavaksi edellisten vuosien yli-/alijäämätililtä.

HSL:n tilinpäätöksen osoittama kuntakohtainen yli-/alijäämä otetaan huomioon seuraavien kolmen vuoden Toiminta- ja taloussuunnitelmaa laadittaessa jäsenkuntien kuntaosuuksia vähentävänä tai lisäävänä eränä. Kunnilta pyydetään vuosittain lausuntoja kuntakohtaisen yli-/alijäämän käytöstä alustavan toiminta- ja taloussuunnitelman käsittelyn yhteydessä. Erittely yli-/alijäämien jakautumisesta kunnittain on esitetty sivuilla 57-58.

2 TALOUSARVION TOTEUTUMISVERTAILUT

2.1 Strategisten tulostavoitteiden toteutuminen

Strategia ohjaa HSL:n kaikkea toimintaa ja tavoitteiden laadintaa. Strategisille tavoitteille on määritetty mittarit ja tavoitetasot vuodelle 2025. Vuoden 2024 osalta strategisille tavoitteille määriteltiin välitavoitteet, joilla pyrittiin varmistamaan suuntaa ja vauhtia kohti vuoden 2025 tavoitteita.

Strategian toteutumista arvioidaan ja seurataan vuosittain osana talouden ja toiminnan seuranta. Hallitukselle raportoitiin kootusti taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta neljä kertaa vuodessa osavuositarkastusten yhteydessä (maalis-, kesä- ja syyskuun päätyttyä sekä tilinpäätösennusteessa). Tilinpäätös sisältää raportoinnin vuositason toteutumisesta.

Strateginen tavoite	Mittari	2023	Ennuste OVK 3-2024	TP2024	Tavoite 2024	Strategian tavoite 2025
Kohti päästötöntä joukkoliikennettä	CO2-päästöt	-63 % vrt. 2010 taso	-68 % vrt. 2010 taso	-71 % vrt. 2010 taso	-76 % vrt. 2010 taso	-90 % vrt. 2010 taso
Joukkoliikenteen käyttö ennätyslukemissa	Nousut	344 milj.	362 milj.	361 milj.	375 milj.	400 milj.
Kustannustehokas joukkoliikenne	Matkustajakilometri-kustannus pl. infra	0,28 €/km	0,29 €/km	0,29 €/km	0,27 €/km	0,25 €/km
Tasapainoinen talous	Tulot yhteensä (ilman kuntaosuuksia)	410 M€ * (397 M€)	391 M€	396 M€	402 M€	400 M€
	Kuntaosuus	52,7 %	58,0 %	57,5 %	56,5 %	50-55 %

*Sisältää noin 13 M€ alv-poiston hyötyä alkuvuonna 2023.

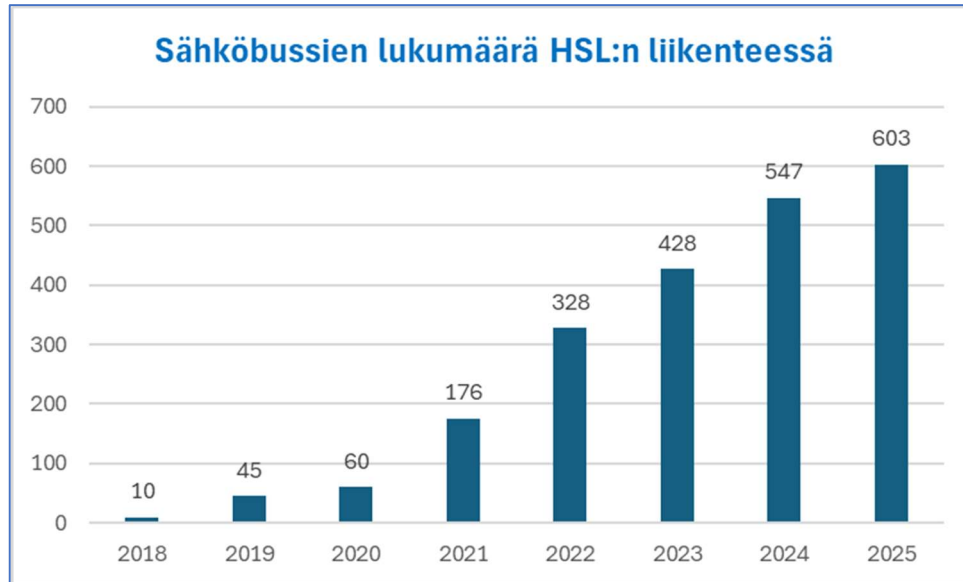
Kuva 4: Strategisten tavoitteiden toteutuminen

2.1.1 Kohti päästötöntä joukkoliikennettä

Joukkoliikenne on kestävä kulkumuoto yhdessä kävelyn ja pyöräilyn kanssa. Olemme sitoutuneet tekemään joukkoliikenteestä yhä kestävämpää ja kehittämään kestävä liikunnan ratkaisuja entistä paremmiksi yhdessä muiden kumppaneiden ja asiakkaiden kanssa. Strategisena tavoitteenamme on vähentää vuoteen 2025 mennessä joukkoliikenteen CO₂ -päästöjä 90 % vuoteen 2010 verrattuna. Vuoteen 2035 mennessä tavoitteena on tarjota joukkoliikennepalvelut täysin päästöttömästi.

Tilikaudella 2024 hiilidioksidipäästöt ovat vähentyneet -71,4 % vuoteen 2010 verrattuna ja toteuma jäi vuoden 2024 tavoitteesta (tavoite -76 %). Vuonna 2024 uusia sähköbussseja otettiin käyttöön 112 kpl. Kahden kilpailutuksen myötä sähköbussien määrä kasvaa tulevaisuudessa 113 kappa- leella (93 % kilpailutusten bussimäärästä). Vuoden 2024 lopussa käytössä olevien sähköbussien

määrä oli 547 kpl, joka vastaa noin 42 prosenttia HSL-alueen bussimäärästä. Sähköbussien keskeisimpänä riskinä on kaluston valmistusmaan painottuminen Kiinaan. Valtaosa HSL-alueen sähköbusseista on valmistettu Kiinassa, mikä lisää riskejä kiristyneessä geopoliittisessa tilanteessa. Sähköbussimarkkinoilla toimivien toimijoiden määrä Suomessa on pieni, mikä lisää markkinariskiä.

Kuva 5: Sähköbussien määrä 2018-2025

Ympäristöbonuksilla tuetaan päästövähennystavoitteita

Ympäristöbonusten ansiosta voimme joustavasti ja kustannustehokkaasti hyvittää sopimusliikennöitsijöitämme päästöjä alentavista toimenpiteistä ja siten tukea päästövähennystavoitteemme saavuttamista. Ympäristöbonusta maksetaan uusista, päästöjä vähentävistä toimenpiteistä, jotka ylittävät voimassa olevien sopimusten sitoumukset. Bonusosuuden kasvua voidaan nopeuttaa tai hidastaa saatujen tulosten ja maksuvalmiutemme mukaisesti.

Ympäristöbonuksesta järjestetään vuosittain tarjouskilpailu, jossa hyväksytään parhaat ja kustannustehokkaimmat toimenpiteet. Maksoimme tilikaudelta bussiyhtiöille yhteensä 1,4 milj. euroa ympäristöbonuksia, jotka menivät päästöjä alentavista biodieselin käytöstä hyväksytyjen tarjousten mukaisesti.

Ympäristöbonus Y14 tarjouskilpailu ratkaistiin tammikuussa 2024. Y14 myötä HSL-liikenteeseen saatiin 7,73 milj. litraa biopoltoainetta, jonka avulla hiilidioksidipäästöt vähenevät 16,3 tonnia. HSL:n hallituksen päätöksessä 14.1.2025 todettu ympäristöbonuskilpailutus (Y15) jouduttiin keskeyttämään, koska siihen ei saatu riittävästi tarjouksia. Ympäristöbonuksen tarkoituksena on käytännössä tukea biodieselin käyttöä bussiliikenteessä, jotta voimme päästä kunnianhimoisiin päästövähennystavoitteisiin, kun liikenne ei vielä ole täysin sähköistynyt. Uusi tarjouskilpailu järjestetään määrittelemällä uudestaan valintakriteerit, joilla tavoite voidaan saavuttaa käytettävissä olevan määrärahan puitteissa.

Kestävien kulkumuotojen osuus liikenteestä kasvussa

Liikkumistutkimusten perusteella Joukkoliikenteen kulkumuoto-osuus on pienentynyt HSL-alueella arkipäivien matkoilla runsaan 10 vuoden aikana 26 %:sta 23 %:iin. Samaan aikaan kestävien kulkumuotojen osuus on kasvanut 59 %:sta 64 %:iin. Vuosien 2018 ja 2023 välillä joukkoliikenteen

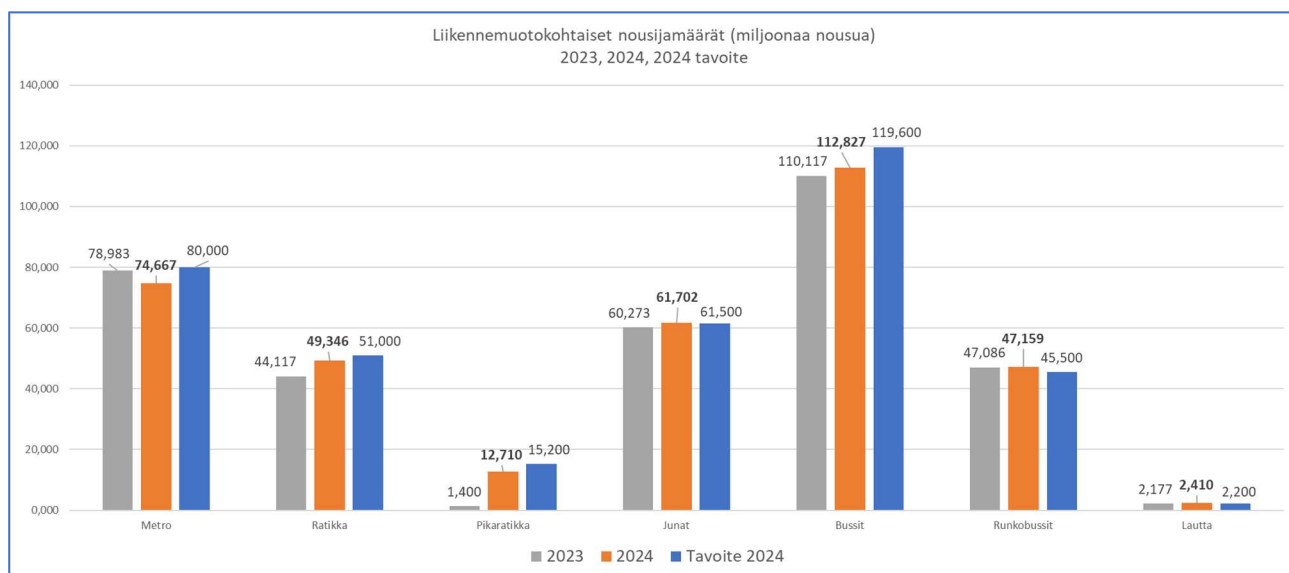
kulkumuoto-osuus pieneni 24 %:sta 23 %:iin ja kestävien kulkumuotojen osuus kasvoi 63 %:sta 64 %:iin.

Kesällä 2024 aloitettu Jatkuva liikkumistutkimus mahdollistaa tiedonsaannin jatkossa neljännesvuosittain. Seuraavaksi vertaamme syksyn 2024 kulkutapajakaumaa syksyyn 2023. Jatkuva liikkumistutkimus parantaa merkittävästi HSL:n tilannekuvaa liikkumisen muutoksista laajojen liikennejärjestelmätutkimusten välillä, joita tehdään vain 4-6 vuoden välein.

2.1.2 Joukkoliikenteen käyttö ennätyslukemissa

Strateginen välitavoitteemme vuodelle 2024 oli 375 milj. matkustajamäärän saavuttaminen, mutta jäimme nousijamäärissä 361 milj. nousuun. Vaikka emme tavoitteeseemme päässeetkään, matkustus piristyi edellisvuodesta 17 milj. nousijan verran. Kaupunkiraideliikenteessä nousijamäärät kasvoivat suhteellisesti eniten, 5,2 nousijalla (11,9 %). Bussien nousijamäärä kasvoi siitä huolimatta, että runkolinja 550 korvautui PR15:lla. Runkobussien matkustajamäärä ylittivät jopa tavoitteen. Junien matkustajamäärät kasvoivat myös edelliseen vuoteen verrattuna ja pääsivät tavoitteeseen. Rautatien metrokatkon vuoksi metrosta oli noin 5 miljoonan nousun siirtymä raitiovaunuihin.

Työmaat ja niiden aiheuttamat poikkeusliikennejärjestelyt haastavat koko liikennemarkkinaa, mutta erityisesti joukkoliikennettä. Työmaat pidentävät matka-aikoja ja heikentävät joukkoliikenteen luotettavuutta. Joukkoliikenteeseen vaikuttavia työmaita oli runsaasti eri puolilla HSL-aluetta vuonna 2024. Helsingin tähän mennessä suurin katutyö, Mannerheimintien peruskorjaus jatkui koko vuoden 2024, samoin Kruunusiltojen rakentaminen. Työmaat aiheuttivat myös raideliikenteeseen muutoksia. Metroliikenteessä oli noin kolmen kuukauden liikennöintikatko Kampin ja Helsingin yliopiston asemien välillä Rautatien metroaseman paloturvallisuuden parantamishankkeen takia.

Kuva 6: Nousijamäärät ja tavoitteet liikennemuodoittain 2023-2024

Nousut nousuun -toimenpiteillä saatiin kasvua

Vuoden 2024 aikana HSL-alueella toteutettiin linjasto- ja palveluntarjonnan muutoksia, joilla pyrittiin kasvattamaan joukkoliikenteen käyttöä. Kehittämiseen varattiin rahaa nousut nousuun –projektin kautta. Projektin tavoitteena oli kasvattaa matkustajamääriä kohti vuoden 2025 strategista

tavoitetta, joka on 400 miljoonaa nousua vuodessa. Tavoitteen tunnistettiin vaativan erillisiä toimenpiteitä ja rahallista panostusta. Vuoden 2024 nousut nousuun -toimenpiteille liikennetarjonnassa varattiin yhteensä 6 milj. euroa.

Nousut nousuun -toimenpiteet kohdistettiin ensisijaisesti sellaiseen liikenteeseen, joka palvelee tiiviin tai tiivistyvän maankäytön alueita, missä joukkoliikenteen käyttöaste on korkea tai uudelle tarjonnalle arvioitiin olevan eniten kysyntää. Vuoden aikana toteutettiin yli 20 toimenpidettä, joiden kautta kasvua haettiin. Bussiliikenteen palveluntarjonnan muutoksiin käytettiin noin 3,5 milj. euroa ja näillä toimenpiteillä nousijamääriä saatiin lisättyä normaalin kasvuodotusten lisäksi noin 2,1M kappaletta eli toimenpiteissä onnistuttiin varsin hyvin.

Toimenpiteitä olivat mm:

- Ruuhka-ajan tarjonnan lisäykset linjoilla, joilla tunnistettiin kysyntäpotentiaalia
- Vapaa-ajan matkojen tarjonnan parantaminen keskellä päivää, iltaisin ja viikonloppuisin
- Muut pienemmät tarjonnan kohdistamiset
- Junaliikenteen tarjonnan laajentaminen ja vuorovälien tihentäminen
- Toimenpiteet astuivat voimaan vaihteittain ja nousijamäärien odotetaan jatkavan kasvamista edelleen vuoden 2025 aikana.

Markkina-alueittain kohdennettuja toimenpiteitä matkustajamäärien kasvattamiseksi

Kesän metrokatkon vaikutuksia matkustukseen ja myyntiin pyrittiin loiventamaan poikkeusjärjestelyllä, viestinnällä ja kesän sarja- ja kausilippukampanjalla. Toimenpiteiden ansiosta poikkeustilanne leikkasi kysyntää selvästi odotettua vähemmän. Toteutimme erillisen laadullinen ja määrällinen asiakasymmärryshankinnan kantakaupungin asukkaiden suhtautumisesta joukkoliikenteeseen ja sen hinnoitteluun. Lisäksi teimme siviilitarkastuksia ratikoihin, jotta saimme parannettua kuvaa liittomuudesta ratikkalinjoilla. Valmistelimme HSL:n myyntikanavastrategian, joka ohjaa tulevana vuosina HSL:n myyntikanavakehitystä. HSL:n asiakkuuksien johtamista asiakasdatan ja asiakasanalytiikan avulla vietin vahvasti eteenpäin. HSL:ssä on nyt jatkuvasti päivittyvä ja segmentoitu kanta asiakkaista, jota käytetään myynti-, markkinointi- ja viestintätoimenpiteiden kohdentamiseen eri kohderyhmille ja alueille.

Lännen markkina-alueella tehtiin alueille yhteisten toimenpiteiden lisäksi alueellisesti kohdennettuja toimenpiteitä ja pyrittiin minimoimaan työmaista aiheutuneiden poikkeusjärjestelyiden vaikutuksia. Viestimme esimerkiksi tiettyjen alueiden muuttuneesta tarjonnasta ja poikkeusjärjestelyjen päättymisestä eri alueilla. Isoimpana aluekohtaisena panostuksena nostettiin loppuvuodesta joulustauskaudella esiin hyviä yhteyksiä aluekeskuksiin, joihin on viime vuosina muodostunut suuria palvelukeskittymiä ja joukkoliikenteen solmukohtia, joissa myös joukkoliikenteen vaihto-olosuhteet ovat kehittyneet merkittävästi ja palvelutarjonta on syöttöliikenteen myötä kehittynyt. Toimenpiteiden osalta myös mitattiin ja jälkiarvioitiin tekemistä keräten toimivia käytäntöjä ja kehityskohteita jatkoon.

Idän alueella tehtiin alueiden yhteisten toimenpiteiden lisäksi kohdennuksia ja toimenpiteitä nousut nousuun-teeman alle kuuluvilla linjastoilla. Linjastojen lisätty määrä oli suhteessa koko HSL:n tarjontaan vähäinen, mutta kuitenkin alueellisesti merkittävä, keskittyen kohteisiin, joilla nähtiin eniten kasvupotentiaalia. Erityisesti idän metrokatkon aikana korvaava liikenne sai matkustajainformaation osalta hyvää palautetta ja matkustajille koitunut haitta jäi vähäiseksi. Idän alueelle kohdentui myös runkolinjojen avorahastuksen poistamisen kokeilua yöaikaan, joilla koettiin olevan vaikutusta turvallisuuden tunteeseen. Idän osalta nousijatavoitteet ylitettiin vuoden 2024 osalta.

2.1.3 Kustannustehokas joukkoliikenne

Joukkoliikenteen kustannustehokkuuden strategisena mittarina seuraamme matkustajakilometrin hinnan kehitystä (ilman infrakustannuksia). Tavoitteemme vuoden 2024 matkustajakilometrikustannukseksi oli 0,27 €/matk.km ja sen toteuma 0,29 €/matk.km. Tavoitteessa haimme edelleen polkua kohti strategian tavoitetta vuoteen 2025. Vaikka siihen emme tule pääsemään, on matkustajakilometrin hinta korkea inflaatio huomioiden kehittynyt hyvin ja on jo indeksikorjatuilla luvuilla tarkasteltuna vuoden 2019 tasolla. Strategiamittarin tavoitteessa (0,25 €/matk.km) ei ole huomioitu inflaation vaikutusta.

Alla kuvassa elinkustannusindeksillä indeksikorjattuna matkustajakilometrin ja nousun hinnan kehitys vuodesta 2018 alkaen.

Kuva 7: Kustannukset/matkustajakilometrin ja Kustannukset/nousu 2018-2024

Liikennetarjonnan suuntaaminen ja tuottavuuden kehittäminen jatkuvaa toimintaa

Liikenteen suunnittelussa tarjonnan suuntaaminen ja tuottavuuden kehittäminen on osa jatkuvaa toimintaa. Tarjontaa pyritään lisäämään kysynnän mukaan kustannukset huomioiden ja toisaalta supistamaan kysynnän supistuessa. Tilikaudella toteutettiin mm. seuraavia toimenpiteitä:

- Raideliikenteessä tarjontaa parannettiin tihentämällä PR15 ruuhka-ajan tarjonta suunnitelman mukaiseen 6 min vuoroväliin ja kantaratikalla joukkoliikenteen kilpailukykyyn panostettiin tihentämällä lauantailiikennettä.
- Bussiliikenteessä tarjontaan tehtiin tarkistuksia kysynnän perusteella muun muassa Etelä-Espoossa, missä Laurinlahden oma liityntälinja korvattiin linjan 158 reittimuutoksella sekä linjan 159 viikonloppuaamujen lähtöjä karsittiin hyvin vähäisen kysynnän ja aluetta palvelevien muiden linjojen hyvän tarjonnan perusteella.
- Kantakaupungin raitioliikenteessä tarjontaa sopeutettiin joulukuussa siten, että vilkkaiden joulunalussunnuntaiden liikennöintiä tihennettiin ja vastaavasti kysynnältään hiljaisten joulun ja uudenvuoden välipäivien tarjontaa hieman supistettiin.
- Myös pikaraitio- ja metroliikenteessä supistettiin liikennöintiä hiljaisina välipäivinä siten, että arkipäivinä liikennöintiin lauantain päiväliikenteen vuoroväleillä.
- Myös Helsingissä runkobussilinjoilla 20 ja 30 sekä tiheästi liikennöivillä bussilinjoilla 52, 56 ja 57 tehostettiin liikennöintiä koulujen loma-aikoina vähentämällä hieman aamun ja iltapäivän ruuhkatuntien tarjontaa vuorovälien kuitenkin merkittävästi pidentymättä.
- Siuntion bussi- ja junaliikenteen toteutunutta kysyntää sekä asukkaiden toiveita tarkasteltiin syksyn aikana yhteistyössä Siuntion kunnan kanssa tavoitteena kohdentaa palvelu asukkaiden tarpeita paremmin vastaavaksi. Ensimmäiset pienet tarjontamuutokset ehdittiin toteuttaa jo vuoden 2024 aikana, mutta pääosa muutoksista toteutuu vaiheittain vuoden 2025 aikana.

Toimivat hankinnat varmistavat kustannustehokkuutta

Tilikaudella päivitetyn hankintapolitiikan tavoitteena on tehostaa kaikkien HSL:n hankintojen prosesseja ja varmistaa, että hankinnat tehdään tehokkaasti ohjeiden ja lakien mukaisesti.

Vuoden 2024 alussa tehtiin hankintapäätös bussiliikenteen tarjouskilpailusta 59/2023, johon sisältyi neljä liikennöintikohdetta ja yhteensä 53 auton liikenne, joka käynnistyy elokuussa 2025. Vuoden 2024 aikana on uudistettu bussiliikenteen sopimusehtoja sekä kalustovaatimuksia mm. siten, että tarjouskilpailusta 60/2024 alkaen sähköbussien käyttöikä on mahdollista pidentää kahteen kokonaiseen sopimuskauteen. Syksyllä 2024 käynnistettiin bussiliikenteen tarjouskilpailu 60/2024, jossa kokeillaan tarjouskilpailun jakamista kahteen osaan siten, että ensimmäisen osan tulokset saadaan ennen toisen osan tarjousten jättämistä. Tällä menettelyllä halutaan vähentää liikennöitsijöiden tarjoamiseen liittyvää liiketoimintariskiä sekä antaa mahdollisuus 1. osan tulosten hyödyntämiseen 2. osan tarjousten laatimisessa.

2.1.4 Tasapainoinen talous

Tasapainoisen talouden strategiatavoitteen toteutumisen mittariksi on määritelty tulojen ja kuntasubvention kehitys. Molemmissa mittareissa jäätiin vuoden 2024 välitavoitteista. Tulot ilman kuntasuosuuksia ovat yhteensä 395,7 milj. euroa, kun tavoittelimme 402,0 milj. euron tuloja. Keskimääräinen kuntasubventio oli 57,5 % kun tavoitteemme oli 56,5 %. Tuloissa lipputulot jäivät tavoitteesta 12,8 milj. euroa (3,3 %).

Lipputulujen kasvu painottui loppuvuoteen

Lipputulot jäivät noin 4,2 milj. euroa alle vuoden 2023 lipputulokertymän. Vuoden 2023 lipputuloja nosti väliaikainen arvonlisäveron poisto tammi-huhtikuussa 2023. Arvonlisäveron väliaikaisen poiston vaikutus lipputuloihin vuonna 2023 oli noin 11,5 milj. euroa. Alv-tuen lisäksi Kelalta saatiin koulumatkatukea, jonka osuus oli noin 3,9 milj. euroa. Vuonna 2024 laskennallisen kela-tuen osuus kasvoi 9,8 milj. euroon. Arvonlisäveron- ja laskennallisen kela-tuen vaikutukset oikaistuna lipputulot kasvoivat edellisestä vuodesta noin 1,4 milj. euroa (0,4 %). Vuoden 2024 myynnin kasvu edellisestä vuodesta painottui vuoden loppupuolelle.

Eryteisesti alkuvuoden lakot ja poikkeukselliset vuorojen perumisia aiheuttaneet olosuhteet vaikuttivat lipputulujen kertymään. Ensimmäisen vuosipuoliskon aikana talousarvion lipputuloista jäätiin noin 10,0 milj. euroa ja toisen vuosipuoliskon aikana 2,8 milj. euroa. Kanavakohtaisesti sovelluksen myynti ylitti tavoitteet noin 6,4 milj. eurolla ja Kelan koulumatkatukea kertyi noin 10,0 milj. euroa arvioitua enemmän. Yritysmyyntin kasvu edellisestä vuodesta oli vahvaa. Edelliseen vuoteen verrattuna myynti laski erityisesti palvelu- ja myyntipisteillä, automaateilla ja nettilatauksessa. Lippujärjestelmän muutoksien vaikutukset heijastuivat edellä mainittuihin kanaviin vähentäen erityisesti matkakortteihin liittyvää myyntiä. Matkakorttien arvo ja kausilipuissa lipputulokertymä laski erityisesti vuoden toisella puoliskolla. Vyöhykekohtaisesti talousarviosta jäätiin erityisesti AB-vyöhykkeen lipuissa (-13,5 milj. euroa, -5,2 % alle talousarvion), joiden hintaa laskettiin vuodelle 2024 noin 5 %.

Matkalippujen tarkastuksen tehtävä on varmistaa lipputulot

Vuoden aikana tarkastettiin matkaliput n. 2,8 miljoonalta matkustajalta. Liputtomuusprosentti oli 3,84 %. Liputtomuusprosentti oli hiukan edellisvuotta korkeampi (v. 2023: 3,64 %).

Liikennemuodoittain liputtomuusprosentit olivat seuraavat:

- Raitiovaunu 3,56
- Lähijuna 3,72 %
- Metro 3,97 %
- Bussi 4,46 % (runkolinjat 6,78 %)
- Lautta 2,29 %
- Metro laituri 5,53 %

2.2 Sitovat erät

Hyväksyessään 28.11.2023 § 10 HSL:n vuoden 2024 talousarvion yhtymäkokous päätti, että sitovia määrärahoja talousarviossa ovat toimintakulut ja investointimenot ja sitova tuloarvio kuntaosuudet yhteensä.

Yhtymäkokous hyväksyi 26.11.2024 § 10 muutoksen talousarvion sitovien erien investointimenoihin Investointimenoja lisättiin 1,0 milj. eurolla. Menojen ylittymiseen varauduttiin, koska lipputilihanke työllistää kehitystiimejä ennakoitua pidempään kuin talousarviossa oli arvioitu ja ajoneuvo-reitittimien uusiminen aiheutti lisäkustannuksia. Investointimenot eivät ylittyneet. Traficomilta saatiin joulukuussa päätös tukien maksamisesta digihankkeille. Investointimenot olivat 24,3 milj. euroa ja hankkeille saatiin rahoitusta 2,8 milj. euroa, nettoinvestoinneiksi jäi 21,5 milj. euroa.

Talousarvion sitovat erät ja niiden toteutuminen

	TA2024	Muutettu TA2024	Tilinpäätös 2024	ERO Muut. TA2024/TP2024	
Toimintamenot	909 000 000 €	909 000 000 €	894 490 695 €	-14 509 305	-1,6 %
Investointimenot	23 479 000 €	24 460 000 €	24 351 938 €	-108 062	-0,4 %
Kuntaosuudet	476 614 000 €	476 614 000 €	476 614 000 €	0	0,0 %

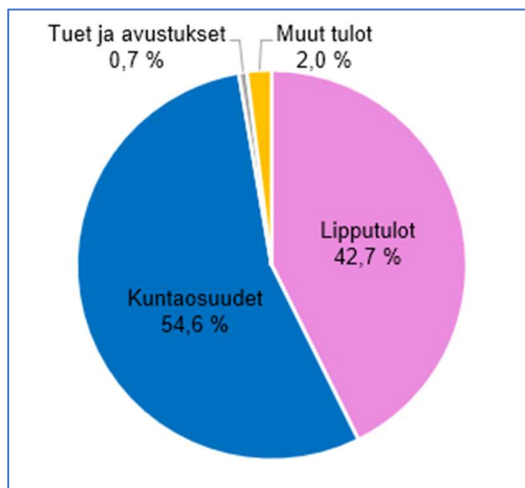
2.3 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Tuloslaskelmavertailu

x 1000 €	TP	TA	TP	ERO TP24/TP23		ERO TP24/TA24	
	2023	2024	2024	Eur	%	Eur	%
Toimintatuotot	876 403	878 943	872 340	-4 062	-0,5 %	-6 603	-0,8 %
Myyntituotot	377 316	385 200	373 567	-3 748	-1,0 %	-11 633	-3,0 %
AB vyöhykkeen lipputulot	252 651	258 774	245 254	-7 397	-2,9 %	-13 519	-5,2 %
ABC vyöhykkeen lipputulot	57 972	60 039	59 858	1 886	3,3 %	-181	-0,3 %
ABCD vyöhykkeen lipputulot	17 362	16 954	20 211	2 849	16,4 %	3 257	19,2 %
BC vyöhykkeen lipputulot	37 393	37 984	35 667	-1 726	-4,6 %	-2 318	-6,1 %
BCD vyöhykkeen lipputulot	3 085	2 969	3 171	86	2,8 %	201	6,8 %
CD vyöhykkeen lipputulot	3 810	3 634	4 041	231	6,1 %	407	11,2 %
D vyöhykkeen lipputulot	4 163	4 646	4 018	-144	-3,5 %	-627	-13,5 %
Lipputulot yhteensä	376 436	385 000	372 220	-4 215	-1,1 %	-12 780	-3,3 %
Muut myyntituotot yhteensä	880	200	1 347	467	53,1 %	1 147	57,3 %
Korvaukset kunnilta	466 327	476 614	476 614	10 287	2,2 %	0,0 %	0,0 %
Muut myyntitulot	3 452	3 015	2 021	-1 431	-41,4 %	-994	-33,0 %
Tuet ja avustukset	16 324	6 779	5 865	-10 459	-64,1 %	-914	-13,5 %
Vuokratuotot	2 634	2 735	2 608	-26	-1,0 %	-127	-4,6 %
Muut toimintatuotot	10 350	4 600	11 665	1 315	12,7 %	7 065	153,6 %
Toimintakulut	-830 075	-908 746	-894 491	-64 415	7,8 %	14 255	-1,6 %
<i>Palkat ja palkkiot</i>	-23 709	-23 949	-25 691	-1 982	8,4 %	-1 742	7,3 %
<i>Henkilösivukulut</i>	-4 603	-3 760	-5 164	-561	12,2 %	-1 404	37,3 %
Henkilöstökulut yhteensä	-28 312	-27 709	-30 855	-2 543	9,0 %	-3 146	11,4 %
Palvelujen ostot yhteensä	-792 457	-870 891	-854 331	-61 874	7,8 %	16 516	-1,9 %
Bussiliikenteen operointikustannukset	-341 917	-356 234	-342 811	-894	0,3 %	13 423	-3,8 %
Junaliikenteen operointikustannukset	-86 622	-96 055	-93 973	-7 350	8,5 %	2 082	-2,2 %
Metroliikenteen operointikustannukset	-61 155	-61 941	-60 192	963	-1,6 %	1 749	-2,8 %
Raitioliikenteen operointikustannukset	-59 466	-70 992	-67 030	-7 564	12,7 %	3 962	-5,6 %
Lauttaliikenteen operointikustannukset	-4 524	-4 912	-7 796	-3 272	72,3 %	-2 884	58,7 %
Pikaraitioliikenteen operointikustannukset	-5 255	-19 359	-19 125	-13 870	263,9 %	234	-1,2 %
Liikenteen operointikustannukset yhteensä	-558 939	-609 492	-590 926	-31 987	5,7 %	18 566	-3,0 %
Bussiliikenteen infrapalvelut	-10 272	-11 185	-11 184	-912	8,9 %	1	0,0 %
Junaliikenteen infrapalvelut	-13 910	-14 786	-14 793	-883	6,4 %	-7	0,1 %
Metroliikenteen infrapalvelut	-150 723	-156 584	-156 584	-5 862	3,9 %	0,0 %	0,0 %
Raitioliikenteen infrapalvelut	-17 444	-20 227	-20 227	-2 784	16,0 %	0,0 %	0,0 %
Lauttaliikenteen infrapalvelut	-744	-662	-662	83	-11,1 %	0,0 %	0,0 %
Pikaraitioliikenteen infrapalvelut	-2 605	-14 593	-14 593	-11 989	460,3 %	0,0 %	0,0 %
Muut infrapalvelut	-1 799	-2 540	-2 208	-408	22,7 %	332	-13,1 %
Infrapalvelut yhteensä	-197 496	-220 578	-220 251	-22 755	11,5 %	326	-0,1 %
Muut palvelujen ostot yhteensä	-36 022	-40 822	-43 153	-7 132	19,8 %	-2 332	5,7 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-644	-895	-1 044	-400	62,0 %	-149	16,6 %
Vuokrakulut	-4 913	-5 066	-5 729	-816	16,6 %	-663	13,1 %
Muut kulut	-3 748	-4 184	-2 531	1 217	-32,5 %	1 653	-39,5 %
Toimintakate	46 327	-29 803	-22 150	-68 478	-147,8 %	7 653	-25,7 %
Rahoitustuotot ja -kulut	2 869	15 825	3 183	314	10,9 %	-12 642	-79,9 %
Vuosikate	49 196	-13 978	-18 968	-68 164	-138,6 %	-4 990	35,7 %
Poistot	-19 180	-17 133	-13 453	5 726	-29,9 %	3 680	-21,5 %
Tilikauden tulos	30 017	-31 111	-32 421	-62 438	-208,0 %	-1 310	4,2 %
Tilikauden yli-/alijäämä	30 017	-31 111	-32 421	-62 438	-208,0 %	-1 310	4,2 %

2.3.1 Toimintatuotot

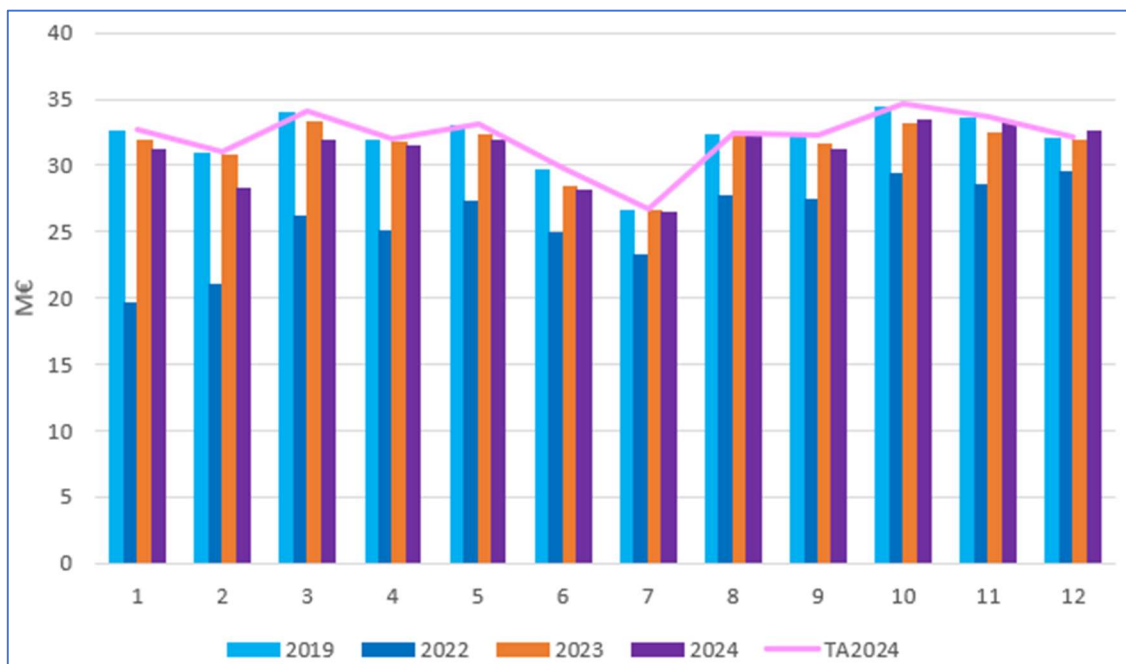
HSL:n toimintatuotot olivat yhteensä 872,3 milj. euroa, -6,6 milj. euroa (-0,8 %) alle talousarvion (TA2024: 878,9 milj. euroa) ja -4,1 milj. euroa (-0,5 %) alle vuoden 2023 toimintatuottojen (2023: 876,4 milj. euroa). Toimintatuotoista 42,7 % on lipputuloja ja 54,6 % kuntaosuuksia.

Kuva 8. Toimintatulojen jakautuminen 2024

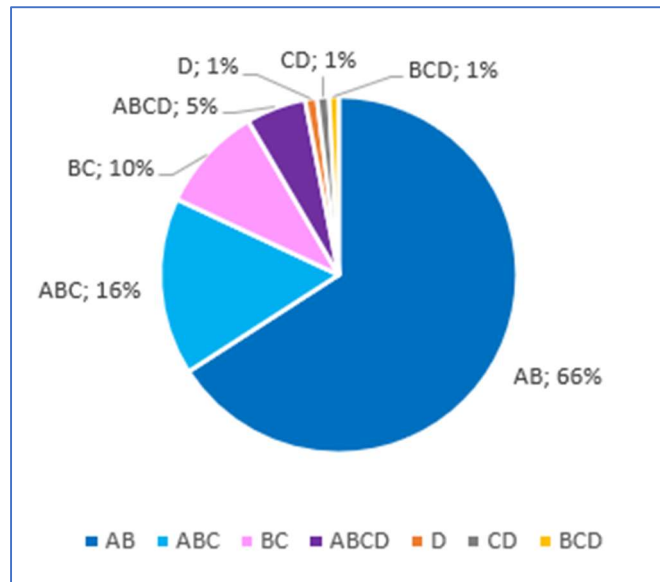
Lipputulot

Lipputulot ovat yhteensä 372,2 milj. euroa ja ne alittavat talousarvion -12,8 milj. eurolla (-3,3 %). Vuoden 2024 lipputulokertymää varjosti erityisesti alkuvuoden lakot, poikkeukselliset vuorojen perumisia aiheuttaneet keliolosuhteet sekä lippujen hintojen alennusten vaikutukset. Ensimmäisen vuosipuoliskon aikana talousarviosta jäätin noin -10 milj. euroa, kun toisella puoliskolla ero kasvoi noin -2,8 milj. eurolla. Suhteessa vertailukauteen (2023) lipputulot laskivat -4,2 milj. euroa (-1,1 %). Kun lipputulosta poistaa alv-tuen ja laskennallisen kelan koulumatkatuen osuudet, lipputulot kuitenkin kasvoivat 1,4 milj. euroa (0,4 %) vertailukaudesta 2023.

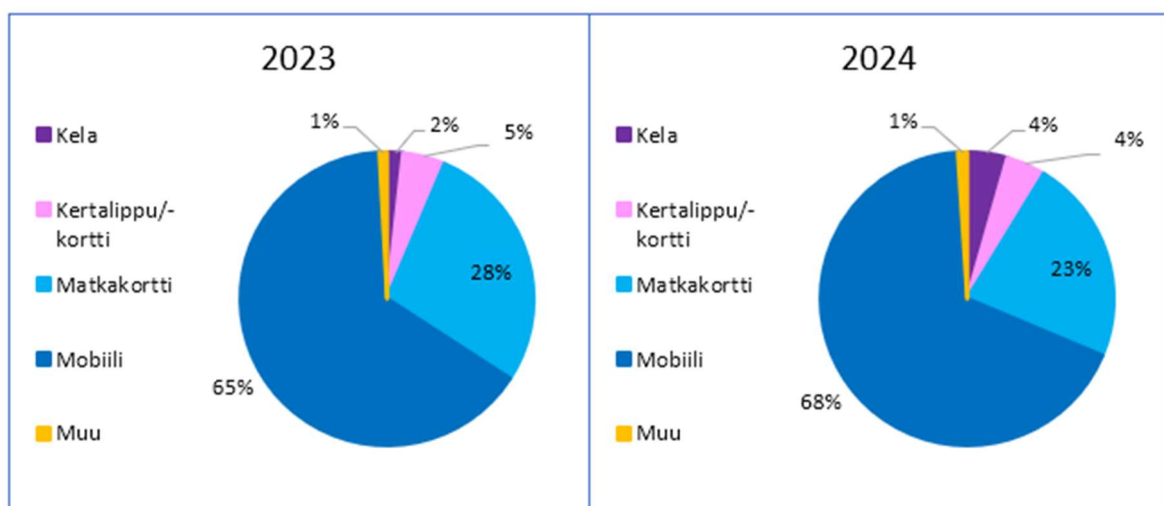
Kuva 9. Lipputulosten kehitys 2019-2024 kuukausittain

Vyöhykekohtaisesti talousarviosta jäätin erityisesti AB-vyöhykkeen lipuissa (-13,5 milj. euroa, -5,2 % alle talousarvion), joiden hintaa laskettiin vuodelle 2024 noin 5 %. Suhteessa vuoteen 2023 AB-vyöhykkeen lipputulot laskivat -7,4 milj. euroa (-2,9 %). Talousarvioon suhteutettuna kasvua saatiin eniten ABCD-vyöhykkeen lipputuloista (20,2 milj. euroa), jotka kasvoivat 3,3, milj. euroa (19,2 %). Vertailukauteen (2023) nähden ABCD-vyöhykkeen lipputulot kasvoivat 3,2 milj. euroa (19,2 %).

Kuva 10. Lipputulot vyöhykkeittäin 2024

Lipputulojen kehityksessä myyntialustoittain näkyy erityisesti lippujärjestelmän muutoksien vaikutukset, jotka heijastuivat matkakorttimyynnin laskuna verrattuna vuoteen (-20,3 milj. euroa, -19,5 %). Matkakorttien arvo ja kausilipuissa lipputulokertymä laski erityisesti vuoden toisella puoliskolla. Matkakortilla tapahtuva myynnin osuus laski viime vuonna 23 %-yksikköön sen muodostaessa 28 % lipputuloista vuonna 2023. Mobiililippujen myynti kasvoi 7,0 milj. euroa (2,9 %) vuonna 2024 ja niiden osuus kokonaislipputuloista oli noin 68 %, kun vuonna 2023 mobiilimyynni muodosti 65 % HSL:n lipputuloista. Mobiilimyynniä vauhditti erityisesti sarjalippu, joka otettiin uutena tuotteena osaksi HSL:n lippuvalikoimaa vuoden 2024 alussa edellisenä vuonna tehdyn onnistuneen pilotin jälkeen. Lipputyypille asetettiin lipputulotavoitteeksi 8 milj. euroa, mutta se myi lopulta 13 milj. euron verran.

Kuva 11. Lipputulojen kehitys alustoittain 2023-2024

Kuntaosuudet

Kunnat maksavat HSL:n kulut kuntaosuuksina siltä osin kuin niitä ei voida kattaa lipputuloilla tai muilla tuloilla. Laskutetut kuntaosuudet olivat yhteensä muutetun talousarvion mukaiset 476,6 milj. euroa ja toimintakuluista niillä katettiin 53,3 %. Kuntaosuudet kasvoivat edellisen vuoden tasosta 10,3 milj. euroa (2,2 %).

Kuntaosuuksien toteutuminen tilinpäätöksessä ja talousarviovertailut on esitetty sivulla 49.

Muut toimintatuotot

Muut toimintatuotot (kuin lipputulot ja kuntaosuudet), olivat yhteensä 23,5 milj. euroa ja ne koostuvat pääosin valtion tuista, tarkastusmaksutuloista ja edelleen laskutuksista kuten esim. liikennöitsijöiltä laskutettavista matkakorttilaitteiden ja taukotilojen vuokrista.

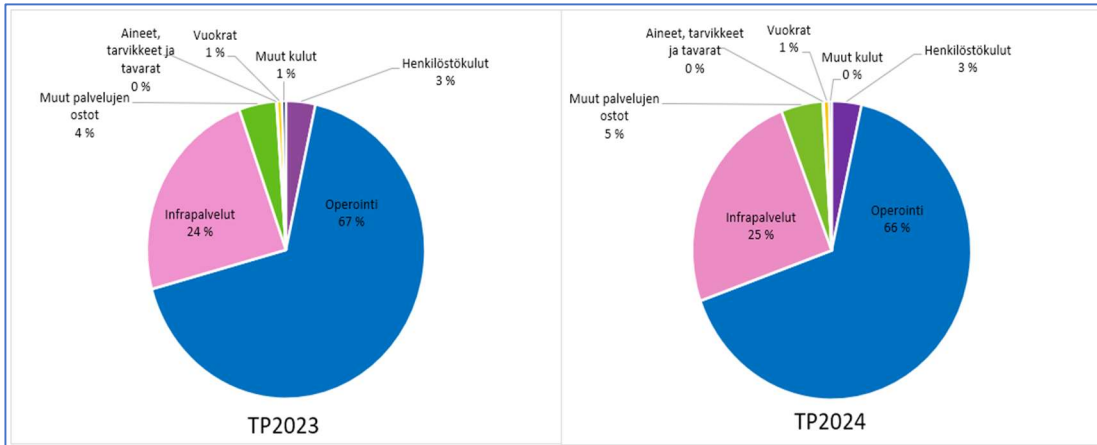
Tuet ja avustukset olivat yhteensä 5,9 milj. euroa, joista valtion tuen osuus oli 5,7 milj. euroa, tästä 4,7 milj. euroa on ennakkokirjaus suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetukea vuodelle 2024 ja loput digihankkeisiin saatu rahoitus oman työn kattamiseen. Muihin tukiin kirjattiin myös korvaus työterveyshuollosta. Talousarviossa ennakoitiin 6,3 milj. euron valtion tukia.

Tarkastusmaksutuloja kertyi 7,1 milj. euroa ja niistä kirjattiin 2,0 milj. euron luottotappiovaraus. Tarkastusmaksutulot ylittivät talousarvion 2,6 milj. euroa (58,9 %) ja vuoden 2023 kertymän 2,8 milj. eurolla (66,2 %). Joukkoliikenteen tarkastusmaksu ilman lippua matkustavalle oli vuonna 2023 vielä 80 euroa ja nousi 1.1.2024 alkaen 100 euroon. Talousarvio oli laadittu 80 euron tarkastusmaksun mukaisena.

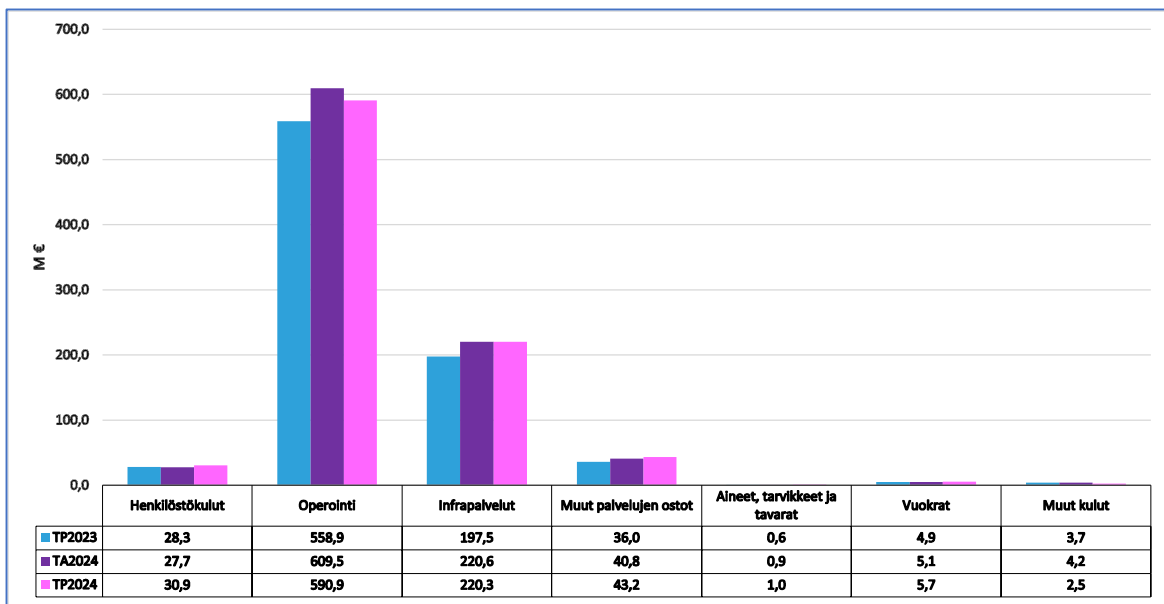
Vuokratuloja kertyi 2,6 milj. euroa, -0,1 milj. euroa alle (-4,6 %) talousarvion. Muut tulot olivat 7,9 milj. euroa. Muut tulot sisältävät 2,8 milj. euron kirjanpidollisen oikaisuerän matkakorttien edellisen korttisukupolven käyttämättömän arvon tuloutusta taseesta. Muihin tuloihin kirjattiin lisäksi mm. 1,3 milj. euroa korttimaksutuloja matka- ja kantakorteista, 1,2 milj. euroa Tuusulan ja Sipoon ostoliikenteen edelleen veloituksia, 0,8 milj. euroa Digitransitin ja reittioppaan palvelumaksuja, 0,4 milj. euron tuloja diginäytöistä ja 1,4 milj. euroa muita edelleen laskutuksia ja asiakaspalvelun palvelumaksuja.

2.3.2 Toimintakulut

Toimintakuluja toteutui yhteensä 894,5 milj. euroa, mikä alittaa talousarvion 14,3 milj. eurolla (-1,6 %). Alituksen taustalla pääosin operointikustannusten kustannussäästöt, jotka selittyvät kustannustason maltillistumisella sekä ennakoitua suuremmilla vähennyksillä. Muissa palveluostoissa tapahtui kustannusten nousua muun muassa toimisto- ja asiantuntijapalveluissa sekä ICT-käyttökustannuksissa johtuen muun muassa lipputilihankkeen aikataulun venymisestä. Toimintakuluista 854,3 milj. euroa (95,5 %) oli palvelujen ostomenoja.

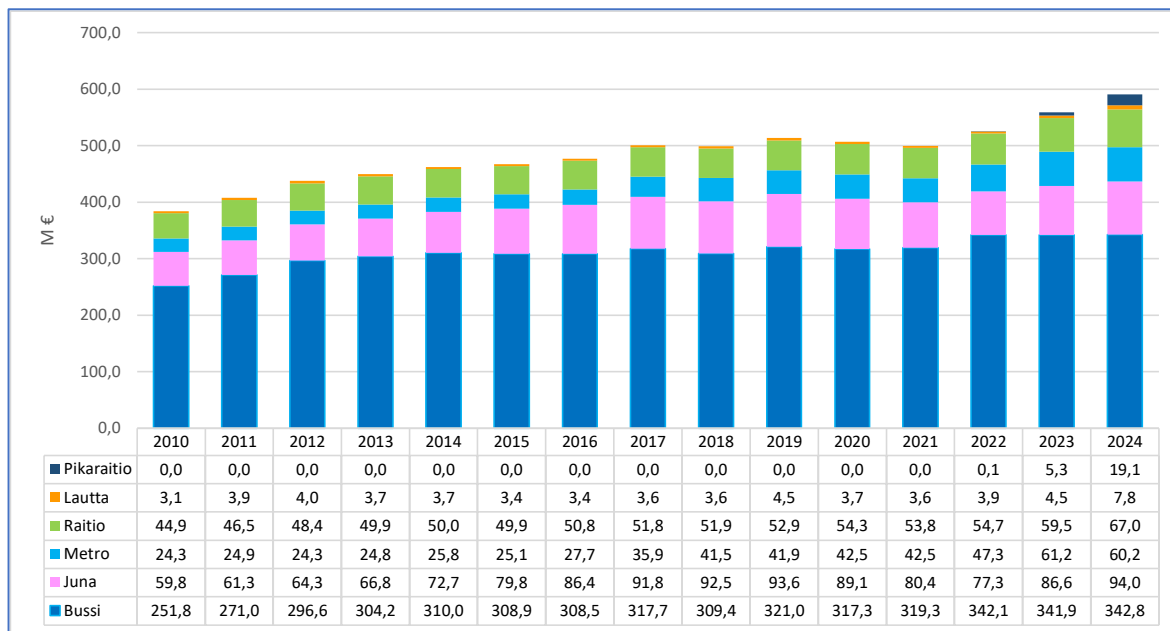
Kuva 12. Toimintakulujen jakautuminen 2023 ja 2024

Kuva 13. Toimintakulujen kehittyminen TP2023, TA2024 ja TP2024

Operointikustannukset

Joukkoliikenteen operointikustannukset ovat yhteensä 590,9 milj. euroa, 66,1 % HSL:n toimintakuluista. Operointikustannukset kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 32,0 milj. euroa (5,7 %), mutta alittivat talousarvion 18,6 milj. eurolla (-3,0 %).

Kuva 14. Operointikustannusten kehitys liikennemuodoittain 2010-2024

Bussiliikenne

Operointikulujen osalta bussiliikenne on selvästi suurin kokonaisuus 58,0 %:n osuudella operointikulusta yhteensä. Vuonna 2024 bussiliikenteen operointikustannukset olivat 342,8 milj. euroa. Kustannukset alittivat talousarvion -13,4 milj. eurolla (-3,8 %). Talousarviota alhaisemman kustannusten taustalla on alkuvuoden lakkojen ja haastavien keliolosuhteiden (-2,8 milj. euroa) vaikutukset niiden heijastuessa liikenteen luotettavuuteen ja sujuvuuteen. Myös HSL:n maksamien luotettavuuskannusteiden ja laatubonusten määrä jäi arvioitua alhaisemmaksi (-4,2 milj. euroa), mikä osittain selittyy edellä mainituilla operatiivisilla haasteilla. Lisäksi talousarvion alittavalla liikennesuunnittelulla ja työmaiden viivästymisellä oli kustannuksia alentava vaikutus (-4,6 milj. euroa). Vertailukauteen (2023) nähden kustannukset kasvoivat 0,9 milj. euroa. Kehitys selittyy pääosin ajamattomasta liikenteestä ja sanktioista seuranneiden liikenneoitsijöiltä saatujen kompensatioiden laskulla.

Junaliikenne

Junaliikenteen kustannukset olivat yhteensä 94,0 milj. euroa, kun talousarviossa oli varauduttu 96,1 milj. euron menoihin. Yhteensä junaliikenteen kustannukset alittivat talousarvion 2,1 milj. eurolla (-2,2 %). Suurin ero talousarvioon johtuu junakalustoyhtiön 3,3 milj. euron hyvityksestä. Muissa kustannuksissa talousarvioon nähden alitusta tuli energiakustannuksissa, kannusteissa ja VR:lle maksettavissa operointikorvauksissa. Korvaus VR:n lippujen yhteiskäyttöisyydestä ylitti talousarvion johtuen 1,6 milj. euron korjauksesta vuodelta 2021.

Vuoteen 2023 verrattuna junaliikenteen kustannukset ovat nousseet 7,4 milj. eurolla (8,5 %). Kustannuksia ovat nostaneet Junakalustoyhtiön vuokran ja VR:lle maksettavien operointikorvausten nousu. Lisäksi em. korjaus VR:n lippujen yhteiskäyttöisyysskorvauksesta on vaikuttanut kustannuksiin. Tarjonnan kasvusta johtuvaa nousua on noin 0,3 milj. euroa ja indeksien muutoksesta on

aiheutunut noin 1,8 milj. euroa. Kannusteissa ja energiakustannuksissa on kuitenkin säästetty suhteessa edelliseen vuoteen.

Metro-, raitiovaunu- ja lauttaliikenne

Metroliikenteen kustannukset olivat 60,2 milj. euroa, kun talousarviossa oli varauduttu 61,9 milj. euron menoihin. Metroliikenteen kustannukset alittivat näin ollen talousarvion 1,7 milj. eurolla (-2,8 %). Vertailukauteen nähden kustannukset alittuivat 1,0 milj. eurolla (-1,6 %). Metron suoritepohjaisissa kustannuksissa saavutettiin säästöjä pääosin ajokustannustason laskun, sekä alempien suoritekorvausten takia. Ajokustannustason suotuista kehitys johtuu pääasiassa sähkön hinnan maltillisemmasta kehityksestä kuin mitä talousarviossa arvioitiin. Alemmat suoritekorvaukset johtuvat arvioituja alemmista yksikköhinnoina. Säästöjä talousarvioon nähden syntyi myös Sammalvuoren varikosta maksettavista korvauksista sekä arvioituja alemmat kustannukset pääomakorvauksissa.

Raitioliikenteen kustannukset olivat 67,0 milj. euroa, kun talousarviossa oli varauduttu 71,0 milj. euron menoihin. Raitioliikenteen kustannukset alittivat näin ollen talousarvion 4,0 milj. eurolla (-5,6 %). Vertailukauteen nähden kustannukset ylittivät 7,6 milj. eurolla (12,7 %). Raitioliikenteen suoritepohjaisissa kustannuksissa saavutettiin säästöjä kustannustason laskun, sekä alempien suoritekorvausten takia. Lisäksi Ruskeasuon varikon myöhempi aloitusajankohta lisäsi säästöjä. Kustannustason suotuista kehitys johtuu pääasiassa sähkön hinnan maltillisemmasta kehityksestä kuin mitä talousarviossa arvioitiin. Vertailukauteen nähden kasvua selittävät uuden raitiolinjan käyttöönotto sekä linjakilometrien kasvu lauantain tihennetystä vuorovälistä johtuen. Myös Ruskeasuon varikon käyttöönotto lisäsi kustannuksia.

Pikaraitioliikenteen kustannukset olivat 19,1 milj. euroa, kun talousarviossa oli varauduttu 19,4 milj. euron menoihin. Pikaraitioliikenteen kustannukset alittivat näin ollen talousarvion 0,3 milj. eurolla (-1,2 %). Vertailukauteen nähden kustannukset ylittivät 13,9 milj. eurolla (263,9 %). Tämä selittyy operoinnin ensimmäisenä täytenä vuotena.

Lauttaliikenteen toteutuneet kustannukset (7,8 milj. euroa) ylittivät talousarvion 2,9 milj. eurolla. Arvioitua suurempien kustannusten taustalla on huoltotoimenpiteet ja korvaava liikenne, jota ei huomioitu talousarviossa. Vuoteen 2023 nähden kasvua tuli 3,3 milj. euroa.

Infrakustannukset

Jäsenkunnat ilmoittavat infralaskutuksensa kustannukset HSL:lle vuosittain. Kuluihin sisältyy 50 % pääoman poistoista ja koroista sekä täysimääräisesti infran hallinto- ja ylläpitokulut.

Joukkoliikenneinfrastrukturan maksettavat korvaukset olivat yhteensä 220,3 milj. euroa ja alittivat talousarvion -0,3 milj. eurolla (-0,1 %). Kuntien laskutus toteutui talousarvion mukaisena ja erotus syntyi HSL:n suoraan ostopalveluna hankkimien kulujen alituksesta. HSL:n ostopalveluna hankkiman Leppävaarassa ja Eirassa sijaitsevien sähköbussien latausinfrastrukturan kustannusten osuus infrakustannuksista oli 2,2 milj. euroa.

Muut toimintakulut

Muita kuin operointi- ja infrakustannuksia toteutui yhteensä 83,3 milj. euroa ja ne ylittivät talousarvion 4,6 milj. eurolla (5,9 %).

Ulkopuolisilta hankittavia palvelujen ostoja toteutui yhteensä 43,2 milj. euroa, mikä on 2,3 milj. euroa yli talousarvion (5,7 %). Ulkopuolisilta ostettavat palvelut pitävät sisällään erilaisia palvelujen ostoeriä, joista suurin kokonaisuus IT-palvelut (23,8 milj. euroa) alittavat talousarvion 0,9 milj.

eurolla (-3,8 %). Toimisto- ja asiantuntijapalvelut ylittivät talousarvion 1,9 milj. eurolla (45,9 %). Lisäksi ilmoitukset ja mainonta ylittivät niin ikään talousarvion (0,7 milj. euroa, 21,9 %).

Henkilöstökuluja toteutui yhteensä 30,9 milj. euroa, ja ne ylittivät talousarvion 3,1 milj. eurolla (11,4 %). Vuodesta 2023 henkilöstömenot ovat kasvaneet 3,5 milj. euroa (13,0 %) kun ei huomioida vuoden 2023 tilinpäätökseen sisältynyttä tulospalkkiovarausta. Henkilöstön kokonaismäärä oli vuoden lopussa 443 kun talousarviossa varauduttiin noin 440 työntekijän palkkoihin. Yksittäisinä tilikohtina erilliskorvauksiin oli varattu liian pieni varaus talousarviossa ja ne ylittyivät 1,4 milj. eurolla. Myös sivukuluissa talousarvion varaus ylittyi 1,4 milj. eurolla. Henkilöstökulut eivät sisällä varausta tulospalkkioon. Tulospalkkion maksamisen kynnysehtona on, että tulos toteutuu vähintään talousarvion mukaisena ja vuodelta 2024 tämä ehto ei toteudu.

Vuokrakuluja toteutui yhteensä 5,7 milj. euroa, mikä on 0,7 milj. euroa yli talousarvion. Ylityksen taustalla oli rakennusten ja huoneistojen vuokratulot, jotka ylittivät talousarvion 0,5 milj. eurolla. Myös koneiden, laitteiden ja autojen vuokrat sekä leasing-vuokrat kasvoivat suhteessa talousarvioon yhteensä 0,1 milj. eurolla.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden kustannuksiin käytettiin 1,0 milj. euroa sekä muihin kuluihin 2,5 milj. euroa. Muut kulut sisältävät tarkastusmaksutuloista toimintavuodelta 2024 kirjatun luottotappiovarauksen 2,0 milj. euroa. HSL:n toimintavuoden 2018 vanhentuneista tarkastusmaksusaatavista kirjattiin luottotappioita tilivuodelle 1,8 milj. euroa ja samalla purettiin vuodelle 2018 tehty luottotappiovaraus 1,8 milj. euroa. Muista saatavista kirjattiin luottotappioita 0,1 milj. euroa. Näin ollen nettokulut luottotappioiden ja -varausten osalta olivat 2,1 milj. euroa, kun talousarvion varaus oli 2,0 milj. euroa.

Toimintatuottojen ja kulujen erotuksena syntyvä toimintakate oli -22,2 milj. euroa alijäämäinen.

2.3.3 Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoituksen nettotuotoksi muodostui 3,2 milj. euroa, kun talousarviossa varauduttiin 15,0 milj. euron nettotuloihin. Talousarviossa rahoitustuottoihin oli arvioitu matkakortin arvon tuloutusta 15,0 milj. euroa kun matkakortin nykyinen arvon siirretään digiarvoksi. Tämä erä toteutuu myöhemmin toimintatuottojen kohdassa. Korkotuottoja kassavarojen sijoituksista kertyi vuoden aikana yhteensä 1,1 milj. euroa ja 2,4 milj. euroa kertyi korkotuottoa maksuliiketeileiltä.

Kassavaroja on tilinpäätöshetkellä 31.12.2023 sijoitettuna Dansken korkorahastoon 34,0 milj. euroa ja 20,0 milj. euroa Dansken määräaikaiselle talletustilille sekä Hypoteekkiyhdistyksen määräaikaiselle talletustilille yhteensä 25,0 milj. euroa.

Pitkäaikaista lainaa nostettiin 50 milj. euroa Kuntarahoitukselta vuonna 2020 koronan aiheuttamaan tulojen voimakkaaseen laskuun varautumiseksi. Lisälainalle ei ole toistaiseksi tarvetta. Lainaa on maksettu takaisin vuodesta 2021 alkaen 5,3 milj. euroa vuosittain. HSL:llä on velkaa Kuntarahoitukselle tilinpäätöksessä 28,9 milj. euroa. Lainan kiinteä korko on hyvin edullinen minkä vuoksi lainaa ei ole maksettu takaisin etupainotteisesti.

Hyväksyessään 28.11.2023 (§ 10) Toiminta- ja taloussuunnitelman 2024-2026 Yhtymäkokous päätti, että HSL maksaa talousarviovuodelta jäsenkunnille korkoa kuntakohtaisesta peruspääomaosuudesta PKS-omistajaohjauksen tavoitteiden mukaisesti 1,5 %. Korko peruspääomaosuudesta on huomioitu vuoden 2024 tilinpäätöksessä.

2.3.4 Poistot

Suunnitelmapoistot ovat yhteensä 13,5 milj. euroa, ja ne alittivat talousarvion 3,7 milj. eurolla. Suunnitelman mukaisten poistojen alitus johtua uuden lippujärjestelmän aikataulun viivästymisestä ja siten talousarvioissa arvioitujen poistojen aikataulun muutoksesta. Poistot sisältävät ajoneuvoista vuoden 2024 aikana poistettujen reitittimien kertapoiston arvoltaan 2,3 milj. euroa. Reitittimet tullaan uusimaan ja loput reitittimistä poistetaan vuoden 2025 aikana.

2.3.5 Tilikauden tulos

Tilikauden tulos rahoituserien ja poistojen jälkeen on 32,4 milj. euroa alijäämäinen, kun talousarviossa oli varauduttu 31,1 milj. euron alijäämäiseen tulokseen.

2.4 Investointien toteutuminen

Vuoden 2024 Investointimenot ovat yhteensä 24,4 milj. euroa, mikä alittaa muutetun talousarvion 0,1 milj. eurolla (-0,4 %). Rahoitusosuuksia kirjattiin 2,8 milj. euroa eli nettoinvestoinnit olivat 21,5 milj. euroa, mikä alittaa muutetun talousarvion 2,9 milj. eurolla (12,0 %).

Vuonna 2023 asennettujen uusien reitittimien tietoliikenne ja paikannus todettiin epäluotettavaksi, jonka seurauksena vuonna 2024 hankittiin uudet korvaavat reitittimet, joita ei ollut huomioitu talousarviossa. Lisäksi Lipputilihanke viivästyi, jolloin muista suunnitelluista investoinneista jouduttiin säästämään, jotta talousarvio ei ylittyisi.

Investoinnit käyttöomaisuusryhmittäin

INVESTOINTIOSA €	Poistoaika (tasapoisto)	TP2023	Muutettu	TP2024	Muutos TP2024/TA2024		
		€	€	€	€	%	
Aineettomat hyödykkeet							
	Laajat IT-järjestelmät	5 vuotta	11 620 503	12 580 000	11 928 304	-651 696	-5,2 %
	Muut IT-ohjelmistot	3 vuotta	2 266 832	3 413 000	5 191 166	1 778 166	52,1 %
	Muut pitkävaikutteiset menot	5 vuotta	492 863	330 000	0	-330 000	-100,0 %
Aineelliset hyödykkeet							
	Matkalippujärjestelmän kiinteät laitteet	8 vuotta	5 902 160	4 722 000	3 207 447	-1 514 553	-32,1 %
	Liikenneinformaatiolaitteet	5 vuotta	1 119 885	1 915 000	1 083 093	-831 907	-43,4 %
	Muut koneet ja kalusto	5 vuotta	278 564	1 500 000	2 941 928	1 441 928	96,1 %
Osakkeet ja osuudet		ei poistoa	0	0	0	0	0,0 %
YHTEENSÄ			21 680 807	24 460 000	24 351 938	-108 062	-0,4 %
Rahoitusosuudet investointeihin					-2 831 788		
Investoinnit vähennetty rahoitusosuuksilla					21 520 150		

2.5 Rahoitusosan toteutuminen

1 000 €	Muut. TA 2024	TP 2024	Muutos TP/TA
Toiminta ja investoinnit			
Toiminnan rahavirta			
Tulorahoituksen korjaukset		110	110
Vuosikate	- 13 978	- 18 968	- 4 990
Investointien rahavirta			
Investointimenot	- 23 479	- 24 479	- 1 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin		2 832	2 832
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		18	18
Toiminta ja investoinnit netto	- 37 457	- 40 488	- 3 031
Rahoitustoiminta			
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		- 5 263	- 5 263
Lyhytaikaisten lainojen muutos	- 5 263		5 263
Oman pääoman muutokset			
Muut maksuvalmiuden muutokset		24 373	24 373
Vaikutus maksuvalmiuteen	- 42 720	- 21 378	21 342

HSL:llä on tilinpäätöksessä pitkäaikaista rahalaitosvelkaa 28,9 milj. euroa. Vuosikate rahoituserien jälkeen oli 19,0 milj. euroa alijäämäinen.

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 Tuloslaskelma

Euroa	01.01.-31.12.2024		01.01.-31.12.2023	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	375 588 245,53		380 767 299,48	
Kuntaosuudet	476 614 000,00		466 327 000,00	
Tuet ja avustukset	5 865 068,90		16 324 181,68	
Muut toimintatuotot	<u>14 273 070,32</u>	872 340 384,75	<u>12 984 254,77</u>	876 402 735,93
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-25 690 989,84		-23 709 162,81	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-4 771 665,50		-4 090 195,51	
Muut henkilösivukulut	-392 777,06		-513 034,35	
Palvelujen ostot	-854 330 818,85		-792 457 098,00	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 043 755,28		-644 251,68	
Muut toimintakulut	<u>-8 260 688,10</u>	-894 490 694,63	<u>-8 661 587,29</u>	-830 075 329,64
Toimintakate		-22 150 309,88		46 327 406,29
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	3 433 876,78		2 567 744,58	
Muut rahoitustuotot	288 784,08		403 529,34	
Korkokulut	-77 435,02		-90 240,43	
Muut rahoituskulut	<u>-462 454,70</u>	3 182 771,14	<u>-11 961,03</u>	2869072,46
Vuosikate		-18 967 538,74		49 196 478,75
Poistot	<u>-13 453 395,09</u>	-13 453 395,09	<u>-19 179 649,42</u>	-19 179 649,42
Tilikauden tulos		<u>-32 420 933,83</u>		<u>30 016 829,33</u>
Tilikauden ylijäämä (+) / alijäämä (-)		-32 420 933,83		30 016 829,33

3.2 Rahoituslaskelma

x 1000 €	31.12.2024	31.12.2023
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	-18 967 538,74	49 196 478,75
Tulorahoituksen korjaukset	109 845,92	0,00
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-24 479 283,88	-21 680 806,63
Rahoitusosuudet investointeihin	2 831 788,00	156 300,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	17 500,00	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	-40 487 688,70	27 671 972,12
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 263 156,00	-5 263 156,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	0,00
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos	23 002,40	-361 220,03
Saamisten muutos	17 303 352,51	35 620 408,89
Korottomien velkojen muutos	7 046 152,06	-7 390 991,25
Rahoituksen rahavirta	19 109 350,97	22 605 041,61
RAHAVAROJEN MUUTOS		
Rahavarat 31.12.	124 802 191,10	146 180 528,83
Rahavarat 1.1.	146 180 528,83	95 903 515,10
Rahavarojen muutos yhteensä	-21 378 337,73	50 277 013,73

3.3 Tase

VASTAAVA	31.12.2024	31.12.2023
x 1 000 €		
PYSYVÄT VASTAAVAT	54 702 264,09	46 635 509,22
Aineettomat hyödykkeet	35 349 398,46	30 891 653,45
Aineettomat oikeudet	0,00	15 014 007,62
Tietokoneohjelmistot	26 468 787,05	4 614 239,26
Muut pitkävaikutteiset menot	1 669 215,77	2 493 217,74
Ennakkomaksut	7 211 395,64	8 770 188,83
Aineelliset hyödykkeet	11 747 975,41	8 138 965,55
Kiinteät rakenteet ja laitteet	8 817 445,57	1 346 368,62
Koneet ja kalusto	4 834 497,63	624 362,11
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	-1 903 967,79	6 168 234,82
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	7 604 890,22	7 604 890,22
VAIHTUVAT VASTAAVAT	168 227 303,76	206 931 996,40
Vaihto-omaisuus	392 848,00	415 850,40
Saamiset	43 032 264,66	60 335 617,17
Lyhytaikaiset saamiset	43 032 264,66	60 335 617,17
Myyntisaamiset	11 868 050,28	9 454 309,07
Lainasaamiset	498,17	4 351,37
Muut saamiset	20 965 063,22	31 285 570,86
Siirtosaamiset	10 198 652,99	19 591 385,87
Rahoitusomaisuusarvopaperit	79 003 052,01	59 185 577,34
Muut arvopaperit	79 003 052,01	59 185 577,34
Rahat ja pankkisaamiset	45 799 139,09	86 994 951,49
VASTAAVAA YHTEENSÄ	222 929 567,85	253 567 505,62

VASTATTAVAA	31.12.2024	31.12.2023
x 1 000 €		
OMA PÄÄOMA	77 574 099,75	109 995 033,58
Peruspääoma	9 565 772,00	9 565 772,00
Muu oma pääoma	0,00	0,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	100 429 261,58	70 412 432,25
Tilikauden yli-/alijäämä	-32 420 933,83	30 016 829,33
VIERAS PÄÄOMA	145 355 468,10	143 572 472,04
Pitkäaikainen	23 684 220,00	28 947 376,00
Lainat rahoituslaitoksilta	23 684 220,00	28 947 376,00
Lyhytaikainen	121 671 248,10	114 625 096,04
Lainat rahoituslaitoksilta	5 263 156,00	5 263 156,00
Saadut ennakot	19 096 982,51	25 257 166,09
Ostovelat	63 426 085,68	53 350 107,93
Muut velat	908 893,68	518 212,65
Siirtovelat	32 976 130,23	30 236 453,37
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	222 929 567,85	253 567 505,62

3.4 Kuntaosuudet jakoperusteiden mukaan

A. Kustannukset kunnittain										
Operointikustannukset										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Ilman ymp.bonus	327 845 692,79	123 060 309,06	2 667 772,32	99 184 737,17	10 468 904,63	12 192 777,24	5 596 449,88	7 678 845,31	1 832 481,28	590 527 969,68
Ympäristöbonus	698 342,93	458 034,23	7 785,85	164 134,36	28 426,32	5 771,83	25 852,11	40 928,09	229,61	1 389 505,33
Yhteensä	328 504 035,72	123 518 343,29	2 675 558,17	99 348 871,53	10 497 330,95	12 198 549,07	5 622 301,99	7 719 773,40	1 832 710,89	591 917 475,01
%-jakautuma	55,5 %	20,9 %	0,5 %	16,8 %	1,8 %	2,1 %	0,9 %	1,3 %	0,3 %	100,0 %
Muut kustannukset										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Muut toimintatuotot ja avustukset	-10 269 643,12	-3 389 159,65	-82 674,94	-2 601 698,36	-353 360,47	-386 277,10	-193 151,00	-225 450,72	-91 207,96	-17 592 623,32
Henkilöstökulut	18 524 392,28	5 889 772,83	142 357,10	4 381 966,88	565 193,96	597 919,57	283 154,87	348 615,09	122 060,82	30 855 433,40
Palvelujen ostot	27 352 726,56	8 063 758,43	191 637,00	5 617 817,43	636 633,44	611 899,91	239 224,38	356 613,65	63 634,16	43 153 144,96
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	658 375,49	195 864,70	4 651,74	137 014,06	15 740,20	15 298,61	6 134,55	8 894,49	1 781,45	1 043 755,29
Muut toimintakulut	3 477 812,76	1 172 806,74	28 757,10	915 929,99	127 759,92	141 894,92	72 726,16	82 857,46	35 647,97	6 056 193,02
Rahoitustuotot ja -kulut	-2 029 286,12	-594 958,54	-14 072,94	-410 146,69	-45 690,77	-43 287,07	-16 355,43	-25 143,90	-3 829,69	-3 182 771,15
Poistot	8 476 960,54	2 533 092,84	59 519,00	1 803 140,13	187 033,90	190 884,79	76 124,85	109 988,67	16 650,35	13 453 395,07
Yhteensä	46 191 337,39	13 891 177,35	330 174,06	9 844 023,44	1 133 310,17	1 128 333,63	467 858,39	655 374,73	144 937,10	73 786 526,26
%-jakautuma	62,6 %	18,8 %	0,4 %	13,3 %	1,5 %	1,5 %	0,6 %	0,9 %	0,2 %	100,0 %
Infrakustannukset										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Yhteensä	103 844 658,06	95 856 868,06	604 026,25	15 527 338,15	1 102 820,30	2 339 869,21	360 314,28	478 638,42	136 835,13	220 251 367,86
%-jakautuma	47,1 %	43,5 %	0,3 %	7,0 %	0,5 %	1,1 %	0,2 %	0,2 %	0,1 %	100,0 %
Kustannukset yhteensä										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Yhteensä	478 540 031,17	233 266 388,70	3 609 758,48	124 720 233,12	12 733 461,42	15 666 751,91	6 450 474,66	8 853 786,55	2 114 483,12	885 955 369,13
%-jakautuma	54,0 %	26,3 %	0,4 %	14,1 %	1,4 %	1,8 %	0,7 %	1,0 %	0,2 %	100,0 %
B. Lipputulot kunnittain										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Yhteensä	217 756 357,37	71 499 256,52	1 656 325,44	57 734 192,75	8 706 225,31	7 333 090,30	2 621 893,04	4 355 731,61	557 362,95	372 220 435,29
%-jakautuma	58,5 %	19,2 %	0,4 %	15,5 %	2,3 %	2,0 %	0,7 %	1,2 %	0,1 %	100,0 %
C. Kuntaosuudet ennen aikaisempien vuosien ylijäämää, valtionapuja ja muita tukia										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- Ympäristöbonus	260 125 330,87	161 309 097,95	1 945 647,19	66 821 906,01	3 998 809,79	8 327 889,78	3 802 729,51	4 457 126,85	1 556 890,56	512 345 428,51
Yhteensä	260 783 673,80	161 767 132,17	1 953 433,04	66 986 040,37	4 027 236,11	8 333 661,61	3 828 581,62	4 498 054,94	1 557 120,17	513 734 933,83
%-jakautuma	50,8 %	31,5 %	0,4 %	13,0 %	0,8 %	1,6 %	0,7 %	0,9 %	0,3 %	100,0 %
Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Ed. vuosien yli-/alijäämä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Suurten kaupunkiseut. perusrahoitus	2 268 049,41	1 063 578,54	33 948,40	832 906,99	127 471,33	138 019,95	75 612,80	139 934,87	20 477,71	4 700 000,00
Ilmastoper. ja jdi-kulutuspaasuuden tuki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	2 268 049,41	1 063 578,54	33 948,40	832 906,99	127 471,33	138 019,95	75 612,80	139 934,87	20 477,71	4 700 000,00
%-jakautuma	48,3 %	22,6 %	0,7 %	17,7 %	2,7 %	2,9 %	1,6 %	3,0 %	0,4 %	100,0 %
D. Kuntaosuudet vähennysten jälkeen										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Yhteensä	258 515 624,39	160 703 553,63	1 919 484,64	66 153 133,38	3 899 764,79	8 195 641,66	3 752 968,81	4 358 120,07	1 536 642,46	509 034 933,83
%-jakautuma	50,8 %	31,6 %	0,4 %	13,0 %	0,8 %	1,6 %	0,7 %	0,9 %	0,3 %	100,0 %
Subventio% kunnittain										
- Yhteensä	54,0 %	68,9 %	53,2 %	53,0 %	30,6 %	52,3 %	58,2 %	49,2 %	72,7 %	57,5 %

Vertailu kuntaosuudet 2024 TP ja 2024 TA, ennen vähennyksiä

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
ENN2024	260 783 673,80	161 767 132,17	1 953 433,04	66 986 040,37	4 027 236,11	8 333 661,61	3 828 581,62	4 498 054,94	1 557 120,17	513 734 933,83
2024 TA	261 881 236,14	162 996 372,76	2 269 614,95	65 038 094,28	3 566 099,12	8 178 249,97	3 788 672,02	4 806 637,47	1 519 248,46	514 044 225,17
Erotus	-1 097 562,34	-1 229 240,59	-316 181,91	1 947 946,09	461 136,99	155 411,64	39 909,60	-308 582,53	37 871,71	-309 291,34
Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
ENN2024	2 268 049,41	1 063 578,54	33 948,40	832 906,99	127 471,33	138 019,95	75 612,80	139 934,87	20 477,71	4 700 000,00
2024 TA	19 436 059,08	7 498 230,10	44 425,81	6 621 129,88	1 329 605,67	1 450 743,50	362 888,88	617 212,59	70 704,49	37 431 000,01
Kuntaosuudet vähennysten jälkeen										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
TP2024	258 515 624,39	160 703 553,63	1 919 484,64	66 153 133,38	3 899 764,79	8 195 641,66	3 752 968,81	4 358 120,07	1 536 642,46	509 034 933,83
2024 TA	242 445 000,00	155 498 000,00	2 225 000,00	58 418 000,00	2 236 000,00	6 728 000,00	3 426 000,00	4 189 000,00	1 449 000,00	476 614 000,00
Erotus=alijäämä(+)/ylijäämä(-)	16 070 624,39	5 205 553,63	-305 515,36	7 735 133,38	1 663 764,79	1 467 641,66	326 968,81	169 120,07	87 642,46	32 420 933,83
TA:n ylijäämän kertyminen	16 370 000,00	6 091 000,00	-3 000,00	5 501 000,00	1 156 000,00	1 263 000,00	260 000,00	431 000,00	42 000,00	31 111 000,00
Ero ylijäämien kertymisessä	-299 375,61	-885 446,37	-302 515,36	2 234 133,38	507 764,79	204 641,66	66 968,81	-261 879,93	45 642,46	1 309 933,83

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Omaisuus on merkitty taseen pysyviin vastaaviin hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointeihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Vaihto-omaisuutena on kirjattu matkakorttivaraston arvo tilinpäätöksessä.

Rahoitusomaisuuden arvostamisessa saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä todennäköisempään todelliseen arvoon.

Poistonalaisten hyödykkeiden määrittämiseen on käytetty HSL:n hallituksen 15.6.2010 hyväksymää poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistomenetelmää käyttäen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan. Hyväksytyt poistosuunnitelman mukaan pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluksi.

Lipputilihankkeen uudistaessa lippujärjestelmän laitteita ja ohjelmia, on tehty joitakin muutoksia järjestelmän tasearvoihin.

- Taseessa olevasta matkakortin arvon latausten osuudesta, jota ole vielä käytetty matkalipun ostamiseen, on tuloutettu muihin tuottoihin 2,8 milj. euroa nykyisiä matkakortteja edeltävän sukupolven ns. vihreiden korttien lippujärjestelmästä raportoidun käyttämättömän arvon osuudesta. Loppuseelvitys taseen matkakortin arvon saldoon tehdään vuonna 2025, kun uusi lippujärjestelmä on otettu käyttöön ja nykyinen arvo on siirtynyt ns. digiarvoksi.
- Käytöstä poistettujen reitittimien hankinnan tasearvosta on tehty kertapoiston 2,3 milj. euroa (toimitusjohtajan päätös 31.1.2025 § 11). Loput reitittimet poistetaan vuoden 2025 aikana.

Tilikauden päättyessä HSL:n taseessa on yhteensä 28 947 376,00 euroa rahalaitosvelkaa Kuntarahoitus Oy:lle.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

HSL:n toiminnassa ei ole tapahtunut tilikauden tietojen vertailukelpoisuuteen vaikuttavia olennaisia muutoksia vuosien 2024 ja 2023 välillä.

4.2 Tuloslaskelman liitetiedot

4.2.1 Joukkoliikenteen lipputulot ja palveluostot

x 1 000 €	TP 2023	TA 2024	TP 2024	Muutos TA2024/TP2024 Eur	%
LIPPUTULOT VYÖHYKKEITTÄIN					
AB vyöhykkeen lipputulot	252 651	258 774	245 254	-13 519	-5,2 %
ABC vyöhykkeen lipputulot	57 972	60 039	59 858	-181	-0,3 %
ABCD vyöhykkeen lipputulot	17 362	16 954	20 211	3 257	19,2 %
BC vyöhykkeen lipputulot	37 393	37 984	35 667	-2 318	-6,1 %
BCD vyöhykkeen lipputulot	3 085	2 969	3 171	201	6,8 %
CD vyöhykkeen lipputulot	3 810	3 634	4 041	407	11,2 %
D vyöhykkeen lipputulot	4 163	4 646	4 018	-627	-13,5 %
LIPPUTULOT YHTEENSÄ	376 436	385 000	372 220	-12 780	-3,3 %
OPEROINTIKUSTANNUKSET (sis. bonukset ja sanktiot)					
Bussiliikenne					
- Helsinki	120 026	128 831	117 769	-11 063	-8,6 %
- Seutu, Espoon suunta	18 763	18 181	19 758	1 577	8,7 %
- Seutu, Vantaan suunta	40 230	44 241	43 681	-560	-1,3 %
- Seutu, poikittais	45 317	44 342	44 575	233	0,5 %
- seutulinjat Kerava	1 960	1 948	1 877	-72	-3,7 %
- Espoo ja Kauniainen	59 575	61 047	55 547	-5 499	-9,0 %
- Vantaa	30 854	30 415	31 657	1 242	4,1 %
- Kerava	1 755	2 035	1 824	-211	-10,4 %
- U-linjat Vihdin ja Hämeenl. suunta	208	194	187	-7	-3,8 %
- Kirkkonummi	1 960	1 959	1 502	-457	-23,3 %
- Seutu, Kirkkonummen suunta	4 510	4 633	6 419	1 786	38,6 %
- U-Kirkkonummi	904	1 017	872	-145	-14,3 %
- Sipoon sisäinen	2 264	2 478	2 315	-163	-6,6 %
- Seutu, Sipoo	4 013	3 862	4 065	204	5,3 %
- U-linjat Sipoo	522	454	504	51	11,2 %
- Tuusula	1 854	1 874	1 842	-32	-1,7 %
- Seutu, Tuusulan suunta	5 486	5 804	5 842	38	0,7 %
- Sisäinen Siuntio	-199	1 100	1 024	-77	-7,0 %
- Seutu, Siuntio	148	319	162	-156	-49,1 %
- Ympäristöbonus	1 367	1 500	1 390	-110	-7,4 %
Bussiliikenne yhteensä	341 917	356 234	342 811	-13 423	-3,8 %
Junaliikenne					
- lähijunaliikenne	86 622	96 055	93 973	-2 082	-2,2 %
Junaliikenne yhteensä	86 622	96 055	93 973	-2 082	-2,2 %
Raitioliikenne					
- Helsinki	59 466	70 992	67 030	-3 962	-5,6 %
Raitioliikenne yhteensä	59 466	70 992	67 030	-3 962	-5,6 %
Metroliikenne					
- Länsimetron avaamisen jälkeen	61 155	61 941	60 192	-1 749	-2,8 %
Metroliikenne yhteensä	61 155	61 941	60 192	-1 749	-2,8 %
Lauttaliikenne					
- Helsinki	4 524	4 912	7 796	2 884	58,7 %
Lauttaliikenne yhteensä	4 524	4 912	7 796	2 884	58,7 %
Pikaraitioliikenne					
- Raidejokeri	5 255	19 359	19 125	-234	-1,2 %
Pikaraitiotieliikenne yhteensä	5 255	19 359	19 125	-234	-1,2 %

x 1 000 €	TP 2023	TA 2024	TP 2024	Muutos TA2024/TP2024 Eur	%
OPEROINTIKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	558 939	609 492	590 926	-18 566	-3,0 %
INFRAKUSTANNUKSET					
Bussiliikenne					
- Helsinki	3 842	4 507	4 507		0,0 %
- Espoo	5 867	6 003	6 003		0,0 %
- Vantaa	438	567	567		0,0 %
- Kerava					
- Kirkkonummi	124	108	107	-1	-0,9 %
Bussiliikenne yhteensä	10 272	11 185	11 184	-1	0,0 %
Junaliikenne					
- Helsinki	1 242	1 706	1 706		0,0 %
- Espoo	689	1 047	1 047		0,0 %
- Vantaa, muu kuin Kehärata	1 298	1 204	1 204		0,0 %
- Vantaa, Kehärata	10 424	10 431	10 431		0,0 %
- Kerava					
- Kirkkonummi	235	398	405	7	1,8 %
Junaliikenne yhteensä	13 888	14 786	14 793	7	0,0 %
Raitioliikenne					
- Helsinki	17 444	20 227	20 227		0,0 %
Raitioliikenne yhteensä	17 444	20 227	20 227		0,0 %
Pikaraitioliikenne					
- Helsinki	1 990	10 927	10 927		0,0 %
- Espoo	615	3 667	3 667		0,0 %
Pikaraitioliikenne yhteensä	2 605	14 593	14 593		0,0 %
Metroliikenne					
- Helsinki, kantakaupungin metro	42 943	46 752	46 752		0,0 %
- Helsinki, Länsimetro	18 033	15 499	15 499		0,0 %
- Espoo, Länsimetro	89 647	94 237	94 237		0,0 %
- Vantaa, kantakaupungin metro	100	96	96		0,0 %
Metroliikenne yhteensä	150 723	156 584	156 584		0,0 %
Lauttaliikenne					
- Helsinki	744	662	662		0,0 %
Lauttaliikenne yhteensä	744	662	662		0,0 %
HSL-Sähköbussien latausinfra					
- Helsinki	417	741	563	-178	-24,0 %
- Espoo	1 418	1 798	1 645	-153	-8,5 %
Latausinfra yhteensä	1 835	2 540	2 208	-332	-13,1 %
INFRAKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	197 510	220 578	220 251	-326	-0,1 %
MUUT PALVELUT					
Lipunmyyntipalkkiot	746	1 040	2 140	1 099	105,7 %
IT-palvelut, ohjelmistot ja käyttöoikeudet	20 626	24 701	23 767	-934	-3,8 %
Toimisto- ja asiantuntijapalvelut	5 414	4 057	5 917	1 860	45,9 %
Ilmoitukset ja markkinointi	2 173	3 278	3 996	718	21,9 %
Koneiden ja lait. kunnossapito	3 333	3 244	3 388	143	4,4 %
Muut palveluostot	3 729	4 501	3 946	-555	-12,3 %
PALVELUTOSTOT YHTEENSÄ	792 457	870 891	854 331	-16 561	-1,9 %

4.2.2 Tuloksen muodostuminen tulosalueittain

1 000 €	HSL YH-TEENSÄ	Johto		Liikenne		Asiakaspalvelu, viestintä ja vastuullisuus		Markkinat		Teknologia		Hallinto		Ihmiset ja kulttuuri		Yhteiset menot ja tulot ¹⁾	
		€	%-osuus HSL-yht.	€	%-osuus HSL-yht.	€	%-osuus HSL-yht.	€	%-osuus HSL-yht.	€	%-osuus HSL-yht.	€	%-osuus HSL-yht.	€	%-osuus HSL-yht.	€	%-osuus HSL-yht.
Toimintatuotot	872 340		0,0 %	1 535	0,2 %	712	0,1 %	823	0,1 %	2 810	0,3 %	10 191	1,2 %	118	0,0 %	856 153	98,1 %
Myyntituotot	375 588		0,0 %		0,0 %	306	0,1 %	78	0,0 %	368	0,1 %	2	0,0 %		0,0 %	374 833	99,8 %
Kuntaosuudet	476 614		0,0 %		0,0 %		0,0 %		0,0 %		0,0 %		0,0 %		0,0 %	476 614	100,0 %
Tuet ja avustukset	5 865		0,0 %	122	2,1 %	18	0,3 %	335	5,7 %	560	9,5 %	13	0,2 %	117	2,0 %	4 700	80,1 %
Vuokratuotot	2 608		0,0 %	1 344	51,5 %		0,0 %		0,0 %	1 077	41,3 %	181	7,0 %		0,0 %	6	0,2 %
Muut toimintatuotot	11 665		0,0 %	68	0,6 %	388	3,3 %	409	3,5 %	804	6,9 %	9 995	85,7 %	1	0,0 %		0,0 %
Toimintakulut	-894 491	-795	0,1 %	-9 923	1,1 %	-7 430	0,8 %	-14 658	1,6 %	-38 339	4,3 %	-14 509	1,6 %	-1 793	0,2 %	-813 625	91,0 %
Henkilöstökulut	-30 855	-484	1,6 %	-5 800	18,8 %	-4 393	14,2 %	-5 254	17,0 %	-6 637	21,5 %	-7 790	25,2 %	-497	1,6 %		0,0 %
Palkat ja palkkiot	-24 276	-433	1,8 %	-4 676	19,3 %	-3 438	14,2 %	-4 227	17,4 %	-5 320	21,9 %	-5 767	23,8 %	-414	1,7 %		0,0 %
Henkilösivukulut	-6 580	-51	0,8 %	-1 124	17,1 %	-956	14,5 %	-1 027	15,6 %	-1 317	20,0 %	-2 023	30,7 %	-83	1,3 %		0,0 %
Eläkekulut	-104	1	-1,2 %	-30	28,5 %	-5	4,4 %	-27	25,8 %	-21	20,4 %	-24	23,2 %	1	-1,1 %		0,0 %
Muut henkilösivukulut	-6 476	-52	0,8 %	-1 094	16,9 %	-951	14,7 %	-1 000	15,4 %	-1 295	20,0 %	-1 999	30,9 %	-84	1,3 %		0,0 %
Palvelujen ostot	-854 332	-206	0,0 %	-1 480	0,2 %	-1 544	0,2 %	-8 165	1,0 %	-29 418	3,4 %	-1 164	0,1 %	-1 177	0,1 %	-811 179	94,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 044	-4	0,4 %	-5	0,5 %	-77	7,4 %	-36	3,4 %	-728	69,7 %	-184	17,7 %	-10	0,9 %		0,0 %
Vuokratulut	-5 729	-6	0,1 %	-1 501	26,2 %	-338	5,9 %	-159	2,8 %	-208	3,6 %	-1 156	20,2 %	-25	0,4 %	-2 336	40,8 %
Muut toimintakulut	-2 531	-44	1,7 %	-13	0,5 %	-121	4,8 %	-17	0,7 %	-32	1,2 %	-2 191	86,6 %	-2	0,1 %	-111	4,4 %
Toimintakate	-22 150	-796		-8 388		-6 718		-13 835		-35 529		-4 317		-1 675		42 527	
Rahoitustuotot	3 723	-3	-0,1 %		0,0 %		0,0 %		0,0 %		0,0 %	3 725	100,0 %		0,0 %		0,0 %
Rahoituskulut	-540		0,0 %		0,1 %		0,0 %	-164	30,4 %	-11	2,1 %	-75	13,9 %	-1	0,3 %	-288	53,3 %
Vuosikate	-18 968	-798		-8 389		-6 718		-13 999		-35 540		-668		-1 676		42 240	
Poistot	-13 453		0,0 %		0,0 %	-144	1,1 %		0,0 %	-12 601	93,7 %	-748	5,6 %		0,0 %	40	-0,3 %
Tilikauden tulos	-32 421	-798		-8 389		-6 862		-13 999		-48 141		-1 415		-1 676		42 279	
Tilikauden yli- (+)/alijäämä(-)	-32 421	-798		-8 389		-6 862		-13 999		-48 141		-1 415		-1 676		42 279	

4.2.3 Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta

Pysyvien vastaavien ryhmä

Poistoaika

Poistosuunnitelman mukaiset poistoajat hyödykeryhmittäin

Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	5 vuotta
Atk-ohjelmistot ja oikeudet	3 vuotta
Laajat atk-järjestelmät (ml. matkakorttijärjestelmä)	5 vuotta
Muut pitkävaikuttiset menot	5 vuotta
Aineelliset hyödykkeet	
Rakennukset ja rakennelmat	15-30 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet	5-10 vuotta
Koneet ja kalusto	3-10 vuotta

4.3 Taseen liitetiedot

4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Investointien toteutuminen hankkeittain 31.12.2024

Investointihankkeet x 1 000 €	Muut. TA2024	TP2024	Ero TP2024/Muut.TA2024	Ero TP2024/Muut.TA2024, %
Reitittimet	2 481	2 901	420	16,9 %
HSL-sovelluksen jatkokehitys	3 000	2 362	-638	-21,3 %
Lukijalaitteet	1 980	2 293	313	15,8 %
Lipputili	800	1 423	623	77,9 %
Myyntin tausta	270	1 419	1 149	425,6 %
LIJ lippu- ja myyntijärjestelmän kehittäminen	1 510	1 241	-269	-17,8 %
HSL.fi -palvelu ja kaupunkipyörät	1 415	1 173	-242	-17,1 %
Lukijalaitteiden ohjelmisto	1 761	914	-847	-48,1 %
JORE 4.0 (kokonaisuudistus)	1 050	888	-162	-15,4 %
Sopimusseuranta (SoSe)	800	823	23	2,9 %
Uusi tarkastussovellus	90	805	715	794,8 %
Tietovarasto- ja raportointiratkaisu (+Matkustajadata DW)	800	753	-47	-5,9 %
Patterinäytöt	1 100	714	-386	-35,1 %
HSL Yrityspalveluiden digitalisointi	638	713	75	11,7 %
ASTA	160	633	473	295,5 %
Myyntipisteet ja myyntipisteiden myyntisovellus ABT:ssa	120	627	507	422,7 %
Siirtyminen S365T-talousjärjestelmään		554	554	100,0 %
Liikennöintisovellusten kehitys DevOps-mallilla	505	519	14	2,7 %
Reittiopas 4.0 ja Digitransit (ohjelmistot)	516	513	-3	-0,6 %
IT palveluhallinta	500	424	-76	-15,2 %
Lead UI- ja konseptisuunnittelu	500	385	-115	-23,0 %
Sähköiset näytöt – TFT	800	369	-431	-53,8 %
Itsepalvelukanavien tausta (ent. Myyntikanavien tausta)	363	362	-1	-0,4 %
Muut hankkeet yhteensä (yksittäisen hankkeen toteuma alle 300t€)	3 301	1 543	-1 758	-53,3 %
Investointihankkeet yhteensä	24 460	24 352	-108	-0,4 %
Rahoitusosuudet investointeihin		-2 832		
Nettoinvestoinnit		21 520		

Käyttöomaisuusosakkeet ja osuudet

	Kotipaikka	Omistusosuus	Osakkeiden lkm	Kirjanpitoarvo 31.12.2023, eur
Muut osakkeet ja osuudet				
Kiinteistö Oy Asemapäällikönkatu 5	Helsinki	69,73 %	8 619	7 567 122,94
Helsingin Konsernihankinta Oy	Helsinki		1	1 000,00
TVV lippu- ja maksujärjestelmä Oy	Tampere	14,15 %	390 855	31 277,28
Sarastia Oy	Helsinki		1 500	5 490,00
				<u>7 604 890,22</u>

Pitkä- ja lyhytaikaisten saamisten muutos

Lyhytaikaiset saamiset	31.12.2024 euroa	31.12.2023 euroa	Muutos euroa
Lyhytaikaiset saamiset	43 032 264,66	60 335 617,17	-17 303 352,51
Myyntisaamiset	11 868 050,28	9 454 309,07	2 413 741,21
Lainasaamiset	498,17	4 351,37	-3 853,20
Muut saamiset	20 965 063,22	31 285 570,86	-10 320 507,64
Siirtosaamiset	10 198 652,99	19 591 385,87	-9 392 732,88
Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	10 198 652,99	19 591 385,87	-9 392 732,88
Siirtosaamiset liikennöitsijöiltä	0,00	806 258,47	-806 258,47
Siirtosaamiset Junakalustoyhtiöltä	3 225 000,00	4 186 000,00	-961 000,00
Siirtosaamiset valtiolta	4 700 000,00	11 626 500,00	-6 926 500,00
Siirtosaamiset muilta	2 273 652,99	2 972 627,40	-698 974,41

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman muutokset	31.12.2024 euroa	31.12.2023 euroa	Muutos euroa
Peruspääoma	9 565 772,00	9 565 772,00	0,00
Muu oma pääoma	0,00	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ali-/ylijäämä	100 429 261,58	70 412 432,25	30 016 829,33
Tilikauden ali-/ylijäämä	-32 420 933,83	30 016 829,33	-62 437 763,16
Oma pääoma yhteensä	77 574 099,75	109 995 033,58	-32 420 933,83

PERUSPÄÄOMA

Peruspääoma kunnittain 31.12.2024	Osuus-%	Eur
- Espoo	21,0 %	2 009 466,70
- Helsinki	50,2 %	4 797 701,46
- Kauniainen	0,7 %	70 869,62
- Kerava	2,9 %	278 255,99
- Kirkkonummi	3,1 %	300 264,48
- Vantaa	17,0 %	1 625 436,75
- Sipoo	1,6 %	148 480,00
- Tuusula	3,0 %	289 024,00
- Siuntio	0,5 %	46 273,00
Yhteensä	100,0 %	9 565 772,00

EDELLISTEN TILIKAUSIEN YLI- (+) / ALIJÄÄMÄT (-)

Edellisten tilikausien yli- (+) / alijäämä (-) kunnittain 31.12.2023	Eur
- Espoo	22 302 913,16
- Helsinki	41 839 155,80
- Kauniainen	112 749,14
- Kerava	4 680 625,28
- Kirkkonummi	2 641 162,09
- Sipoo	1 069 359,64
- Siuntio	312 866,86
- Tuusula	2 027 721,14
- Vantaa	25 442 708,47
Yhteensä	100 429 261,58

TILIKAUDEN YLI- (+) / ALIJÄÄMÄT (-)

Tilikauden yli- (+) / alijäämä (-) vuodelta 2024 kunnittain	Eur
- Espoo	-5 205 553,63
- Helsinki	-16 070 624,39
- Kauniainen	305 515,36
- Kerava	-1 663 764,79
- Kirkkonummi	-1 467 641,66
- Sipoo	-326 968,81
- Siuntio	-87 642,46
- Tuusula	-169 120,07
- Vantaa	-7 735 133,38
Yhteensä	-32 420 933,83

KUMULATIIVINEN YLI- (+) / ALIJÄÄMÄ (-) KUNNITTAIN YHTEENSÄ 31.12.2024

Kumulatiivinen yli-/alijäämä sisältää edellisten tilikausien yli- /alijäämät sekä tilikauden yli- /alijäämät

	Eur
- Espoo	17 097 359,53
- Helsinki	25 768 531,41
- Kauniainen	418 264,50
- Kerava	3 016 860,49
- Kirkkonummi	1 173 520,43
- Sipoo	742 390,83
- Siuntio	225 224,40
- Tuusula	1 858 601,07
- Vantaa	<u>17 707 575,09</u>
Yhteensä	<u>68 008 327,75</u>

Lyhytaikaiset velat

Lyhytaikaiset velat	31.12.2024 euroa	31.12.2023 euroa	Muutos euroa
Lyhytaikaiset velat yhteensä	145 355 468,10	143 572 472,04	1 782 996,06
Lainat rahoituslaitoksilta			
Lainat Kuntarahoitus Oy:lta	28 947 376,00	34 210 532,00	-5 263 156,00
Saadut ennakot	19 096 982,51	25 257 166,09	-6 160 183,58
Matkakortin arvon lataukset	19 077 631,69	25 110 169,57	-6 032 537,88
Open Maas lompakko	16 097,33	102 230,32	-86 132,99
Muut ennakot	3 253,49	0,00	3 253,49
Saadut vakuudet/pantit	0,00	44 766,20	-44 766,20
Ostovelat	63 426 085,68	53 350 107,93	10 075 977,75
Muut velat	908 893,68	518 212,65	390 681,03
Siirtovelat	32 976 130,23	30 236 453,37	2 739 676,86
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	32 976 130,23	30 236 453,37	2 739 676,86
Lipputulosten jaksotukset	15 275 425,87	12 736 405,19	2 539 020,68
Lomapalkkajaksotukset	5 186 516,52	4 546 772,72	639 743,80
Tulospalkkiovaraus	0,00	1 031 263,26	-1 031 263,26
Liikennöitsijöille maksettavat korvaukset	8 237 322,38	10 633 870,07	-2 396 547,69
Muut siirtovelat muille	4 276 865,46	1 288 142,13	2 988 723,33

4.4 Vastuut ja vakuudet

Euroa	31.12.2024	31.12.2023
Kaluston leasing-vastuut		
Leasing-maksut 2025 (2024) -->	321 595,13	378 748,73
Leasing-maksut 2026 (2025) -->	179 307,24	327 825,24
Yrityskortit		
Yrityskortit 2025 (2024) -->	233 507,10	218 274,82
Rakennusten ja rakennelmien vuokrat		
Vuokrat 2025 (2024) -->	5 464 470,05	4 658 589,96
Vastuut yhteensä	6 198 879,52	5 583 438,75

Tarkempi erittely leasing- ja vuokravastuista sekä luettelo HSL:n hallussa olevista vakuuksista on tilinpäätösasiakirjojen erillisenä liitteenä. Esitetyt summat sisältävät arvonlisäveron.

Muut taseen ulkopuoliset vastuut

HSL:n sopimusrekisteriä ylläpidetään Dynasty-asianhallintajärjestelmässä. Vuonna 2024 tuli vireille kaksi sopimusriitaan liittyvää riidanratkaisuprosessia. HSL:n mielestä näistä ei aiheudu merkittävää riskiä toiminnalle.

Muita taseen ulkopuolisia vastuita ei ollut.

4.5 Henkilöstöä, luottamushenkilömaksuja ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	Yhteensä		
	31.12.2024	31.12.2023	Muutos
Yhteensä	443	427	16

Työsuhteiden luonne	2024	2023	
Vakinaiset	426	398	28
Määräaikaiset	17	29	-12
Kaikki yhteensä	443	427	16

Henkilöstökulut TP2024	Eur
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	30 855 432
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin hyödykkeisiin	0
Henkilöstökulut yhteensä	30 855 432
Henkilöstökulut keskimäärin/hlö	69 651

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetut luottamushenkilömaksut

	2024	2023
Kokoomus	10 673,82	12 757,87
SDP	7 820,63	7 457,94
Vasemmistoliitto	2 803,13	2 817,51
Vihreät	8 687,26	8 519,78
Perussuomalaiset	3 418,00	3 537,50
RKP	1226,63	1270,51
Yhteensä	34 629,47	36 361,11

Tilintarkastajien palkkiot

Tilintarkastuspalvelut ostettiin vuonna BDO Oy/BDO Auditor Oy:lta,

Tarkastuslautakunnan sihteeripalvelut ostettiin BDO Auditor Oy:lta.

Sisäisen tarkastuksen palvelut ostettiin KPMG Julkistarkastus Oy.

	2024	2023
BDO Oy:tä ostetut palvelut:		
Tilintarkastuspalvelut	4 830,00	3 790,00
BDO Auditor Oy:lta ostetut palvelut		
Hanketarkastukset	7 490,00	3 140,00
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	14 072,68	27 789,59
Tilintarkastuspalvelut	20 707,63	17 706,92
Muu asiantuntijatyö	1 400,00	0,00
KPMG Julkistarkastus Oy:ltä ostetut palvelut:		
Sisäisen tarkastuksen palvelut	29 257,80	10 939,50
KPMG Oy Ab:lta ostetut palvelut:		
Asiantuntijapalvelut mm. tietosuojaja lipputilihankkeen asiantuntijatyö	726 079,65	1 041 174,67
Yhteensä	803 837,76	1 104 540,68

Intressitahoihin liitetyt liiketoimet

Kuntalain 84 §:n 2 momentin mukaan sidonnaisuuksista tehtävät sidonnaisuusilmoitukset on julkaistu HSL:n verkkosivulla.

Kuntayhtymän lähipiirin/intressipiirin kanssa ei ole tilikaudella ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia.

4.6 Tunnuslukujen laskentakaavat

Tuloslaskelman tunnuslukujen laskentakaavat

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista = $100 \times \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Toimintatuotot ilman kuntaosuuksia prosenttia toimintakuluista = $100 \times (\text{Toimintatuotot} - \text{Kuntaosuudet}) / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate prosenttia poistoista = $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvон alentumiset}$

Kuntaosuudet per asukas = $\text{Kuntaosuudet} / \text{HSL-jäsenkuntien asukasmäärä}$

Rahoituslaskelman tunnuslukujen laskentakaavat

Investointien tulo-rahoitus, % = $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Kassan riittävyys (pv) = $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Maksuvalmiussuhde ilman vaihto-omaisuutta Quick ratio = $\text{Rahat ja pankkisaamiset} + \text{rahoitusarvopaperit} + \text{lyhytaikaiset saamiset} / \text{Lyhytaikainen vieras pääoma}$

Maksuvalmiussuhde vaihto-omaisuus huomioiden Current ratio = $\text{Vaihtuvat vastaavat} / \text{Lyhytaikainen vieras pääoma}$

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste, % = $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, % = $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Toimintatuotot}$

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) = $\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}$

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), € / asukas = $(\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}) / \text{HSL-jäsenkuntien asukasmäärä 31.12.20nn Tilastokeskuksen ennakkotieto.}$

Lainakanta 31.12. = $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Kuntaosuuslaskennan tunnusluvut

Kuntaosuus ennen yli-/alijäämää = $\text{Kunnalle kohdistetut kustannukset} - \text{kunnalle kohdistetut lipputulot} - \text{kunnalle kohdistettu suurten kaupunkien joukkoliikenne tuki}$

Subventio % = $\text{Kuntaosuus ennen yli-/alijäämää} / \text{kunnalle kohdistetut kustannukset}$

4.7 Kuntaosuuksien jakoperusteet

HELSINGIN SEUDUN LIIKENNE-KUNTAYHTYMÄÄ KOSKEVA PERUSSOPIMUS

HSL-liikenteen kulut ja tuotot kohdennetaan jäsenkunnille perussopimuksessa esitettyjen periaatteiden mukaisesti. Kuntayhtymän eri tehtävistä aiheutuvat kulut kohdistetaan palvelujen käytön mukaisesti ja lipputulot kuntakohtaisen lipputulokertymän perusteella.

JOUKKOLIIKENTEEN KULUJEN JAKO

Perussopimuksessa jäsenkunnille jaettavat kulut on jaettu

- operointikuluihin (liikennöintikorvaukset)
- tilaajaorganisaation suunnittelu, hallinto- yms. kuluihin (ns. yleiskustannukset)
- infrakuluihin

Liikenteen operointikulut

Operointikuluilla tarkoitetaan ostopalveluina hankittavan joukkoliikenteen liikenteenhoidon kustannuksia. Kuntien maksuosuudet operointikuluista määritellään liikennemuodoittain kunkin kunnan asukkaiden tekemien matkustajakilometrien perusteella.

Bussiliikenne

Kulut jaetaan kunnille linjastokohtaisesti (Helsingin sisäiset, Espoon ja Kauniaisten sisäiset, Vantaan sisäiset, Keravan sisäiset, Sipoon sisäiset, Tuusulan sisäiset, seutulinjat Espoon suunta, seutulinjat Vantaan suunta, poikittaiset seutulinjat, seutulinjat Keravan suunta, seutulinjat Sipoon suunta, seutulinjat Tuusulan suunta, U-linjat suunnittain) kunnille kohdistettujen matkustajakilometrien perusteella.

Kunnille kohdistetut linjastokohtaiset matkustajakilometrit lasketaan matkakorttijärjestelmästä saatavien nousujen ja viimeisen käytettävissä olevien kuntakohtaisten keskimatkatietojen perusteella. Vuositason nousujen ja keskimatkojen perusteella lasketaan linjastokohtaiset matkustajakilometrit kunnittain. Niistä lasketaan edelleen jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan kulut kunnille.

Junaliikenne

Kulut jaetaan kunnille viimeisten käytettävissä olevien lippulajitukimusten pohjalta laskettujen kuntakohtaisten nousujen ja matkustajakilometrien perusteella. Matkustajakilometrit kunnittain lasketaan lippulajitukimuksista saatavien nousujen ja keskimatkatietojen perusteella.

Junaliikenteen operointikustannukset jaetaan HSL:n tilaaman liikenteen korvauksiin ja VR:n lähiliikenteen lippuyhteistyökustannuksiin. Junaliikenteen kustannukset kohdistetaan junayksikkökilometrien perusteella HSL:n tilaamalle junaliikenteelle junalinjoittain. Lippuyhteistyön kustannukset kohdistetaan nousujen perusteella VR:n lähiliikenteen junille. Junakalustoyhtiön vuokrat sisällytetään HSL:n tilaamaan junaliikenteen operointikustannuksiin.

HSL:n tilaaman junaliikenteen operointikulut jaetaan kunnille matkustajakilometreistä ja nousuista laskettujen kuntakohtaisten jako-osuuksien painotettuna keskiarvoina junalinjoittain. Painoina on käytetty kummallekin osatekijälle 0,5.

Metroliikenne

Kulut jaetaan kunnille viimeisten käytettävissä olevien matkustajalaskentojen ja lippulajituskimusten pohjalta laskettujen kuntakohtaisten matkustajakilometrien perusteella. Matkustajakilometrit kunnittain lasketaan matkustajalaskennoista saatavien nousujen ja lippulajituskimuksista saatujen kuntalaisuusjakautumien ja keskimatkatietojen perusteella. Kunnille kohdistetuista matkustajakilometreistä lasketaan edelleen metroliiikenteen kustannusten jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan metroliiikenteen kulut kunnille.

Raitiovaunuliikenne

Kulut jaetaan kunnille viimeisten käytettävissä olevien matkustajalaskentojen ja lippulajituskimusten pohjalta laskettujen kuntakohtaisten matkustajakilometrien perusteella. Matkustajakilometrit kunnittain lasketaan matkustajalaskennoista saatavien nousujen ja lippulajituskimuksista saatujen kuntalaisuusjakautumien ja keskimatkatietojen perusteella. Kunnille kohdistetuista matkustajakilometreistä lasketaan edelleen raitiovaunuliikenteen kustannusten jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan raitiovaunuliikenteen kulut kunnille.

Lauttaliikenne

Kulut jaetaan kunnille kohdistettujen matkustajakilometriä perusteella. Kunnille kohdistetut matkustajakilometrit lasketaan matkakorttijärjestelmästä saatavien nousujen ja kuntakohtaisten keskimatkatietojen perusteella. Nousuina käytetään lippulajeittain laskettuja vuositaso nousuja, jotka on kohdistettu kunnille matkakortin kuntalaisuustiedon ja lippulajin perusteella. Kunnille kohdistetuista matkustajakilometreistä lasketaan edelleen lauttaliikenteen kustannusten jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan lauttaliikenteen kulut kunnille.

Tilaaajaorganisaation suunnittelu, hallinto yms. kulut

Ko. kuluilla tarkoitetaan HSL- organisaation eri yksiköiden nettokuluja lukuun ottamatta operointikuluja.

Joukkoliikenne- ja liikennejärjestelmäsuunnittelun, viestinnän ja markkinoinnin, lippu- ja informaatiojärjestelmien ylläpidon, hallinnon yms. kulut kohdistetaan kunnille liikennemuodoittain/linjastoittain kuntien asukkaiden tekemien nousujen perusteella.

Liikenne-tulosalueen (joukkoliikenteen suunnittelun) ja matkalippujen tarkastusyksikön nettokulut sekä LIJ-järjestelmän poistot kohdistetaan ensin arvioitujen työpanosten ja laitemäärien perusteella eri liikennemuodoille tai linjastoille. Loput kulut on jaettu nousujen perusteella.

Eri liikennemuodoille/linjastoille kohdistetut yleiskustannukset yhteensä jaetaan edelleen kunnille matkustajakilometriä laskennassa käytettyjä kuntakohtaisten nousujen ja niistä laskettujen jako-osuuksien perusteella.

Infrakulut

Ennen vuotta 2012 käyttöön otetun joukkoliikenneinfran osalta noudatetaan seuraavia periaatteita:

- Bussiliikenteen jl-infrakulut kohdistetaan jäsenkaupungeille/kunnille linjastoittain nousujen suhteessa.
- Bussiliikenneterminaalien osalta kulut kohdistetaan ensin linjastoille terminaalista tehtyjen lähtöjen suhteessa.
- Junaliikenteen jl-infrakulut kohdistetaan jäsenkaupungeille/kunnille junaliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa.

- Lauttaliikenteen jl-infrakulut kohdistetaan jäsenkaupungeille/kunnille lauttaliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa.
- Metroliikenteen jl-infrakulut kohdistetaan jäsenkaupungeille/kunnille metroliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa.
- Raitioliikenteen jl-infrakulut kohdistetaan jäsenkaupungeille/kunnille raitioliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa. Pikaraitioliikenteen PR15 kustannukset on käsitelty kuntaosuuk-sissa omana eränään.

Vuonna 2012 tai sen jälkeen käyttöön otettavien merkittävien joukkoliikenneinvestointien jl-infrakulujen kohdistamisesta jäsenkaupungeille/kunnille on sovittu erikseen. Tällaisia uusia merkittäviä joukkoliikenneinvestointeja ovat sopimuksen mukaisesti ainakin Länsimetro ja Kehärata. Aikaisempi sopimus joukkoliikenneinfran kustannusten korvaamisesta jää sellaisenaan voimaan. Vuonna 2012 tai sen jälkeen käyttöön otetun joukkoliikenneinfran osalta noudatetaan seuraavia periaatteita:

- Junaliikenteen infrakulut kohdistetaan jäsenkunnille junaliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa kunnittain.
- Lauttaliikenteen infrakulut kohdistetaan jäsenkunnille lauttaliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa kunnittain.
- Metroliikenteen infrakulut kohdistetaan jäsenkunnille metroliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa kunnittain.
- Raitioliikenteen infrakulut kohdistetaan jäsenkunnille kaikkien raitioliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa kunnittain.
- Pikaraitioliikenteen infrakulut kohdistetaan jäsenkunnille pikaraitioliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa kunnittain.

Bussiliikenteen infrakulut kohdistetaan jäsenkunnille linjastoittain nousujen suhteessa. Bussiliikenne-terminaalien osalta kulut kohdistetaan ensin linjastoille terminaalista tehtyjen lähtöjen suhteessa. Joukkoliikennekatujen, -tunnelien ja -siltojen osalta kulut kohdistetaan ensin linjastoille kyseisen joukkoliikennekadun, -tunnelin tai -sillan läpi kulkevien vuorojen suhteessa.

LIPPUTULOT

Lipputulot kohdistetaan kunnille vyöhykkeittäin kuntalaisuustiedon ja lippulajin perusteella. Ne lipputulot, joita ei voida kohdistaa suoraan kunnille, kohdistetaan henkilökohtaisten aikuisten ja lasten mobiili- ja arvlipputulosten suhteella vyöhykkeittäin. Kehäradan tuomista lisääntyneistä ABC-lippu-aloista vuosittain kohdistetaan kolme (3) miljoonaa euroa Vantaan kaupungille kattamaan Vantaalle kohdistuvia Kehäradan infrakustannuksia. Vuoden 2024 lipputulosten kohdistuksessa käytettiin mobiilimyynnin osalta huhti-joulukuun 2024 myyntidataa, mutta on jouduttu lisäksi käyttämään 2022 myyntidataa ensimmäisen kvartaalin myyntien osalta järjestelmässä ilmenneen kuntalaisuustietoa koskevan epäkohdan takia.

VALTION TUET

Kuntaosuuksia vähentävät valtiolta saadut tuet. Suurten kaupunkiseutujen julkisen henkilöliikenteen tuki on kohdistettu kuntien asukasluvun perusteella.

5 ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Helsingissä 11.3.2025
Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymän hallitus

Nina Suomalainen
puheenjohtaja

Pekka Sauri
varapuheenjohtaja

Tarik Ahsanullah

Anssi Aura

Saara Brax

Heli Halava

Elina Kauppila

Sirpa Kauppinen

Mia Laiho

Pasi Liukkonen

Björn Månsson

Maria Rajala

Sampsa Rydman

Jaana Ylitalo

Vesa Silfver
vs. toimitusjohtaja

Jussi Saarinen
johtaja

Tilintarkastusmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä ____/____ 2025

BDO Oy
Tilintarkastusyhteisö

Tiina Lind
KHT, JHT